



egészét. Mintha szétszórta granitkövekből és márvány-lapokból meg lehetne határozni valamely impozáns épület arányait, vagy érezni lehetne szerkezete harmoniáját s hatása mély titkait! Nem épület áll előttünk, csak egy-egy csodálatos, nagy lélekre valló részlet; nem szobor, csak torso. Igaz, hogy ez a torso aztán nagyon érdekes, mint érdekes a legutóbb megjelent kötet is, de Vajdát teljes egészében csak oly gyűjtemény mutathatja be, melyet összes műveiből a jövő rendez sajtó alá.

Költői működésének félszázados évfordulóját méltó alkalomnak tekintem arra, hogy róla egyetmást elmondhassak.

A forradalom lezajlása után lírikusaink legnagyobb része Petőfit utánozta, belekapaszkodva külsőségeibe, hajszolva a népiest, tetszelegve a pongyolaságban s félreismerve lángszelleme mélységeit. Vajda — bár egyike volt Petőfi leg-összintébb bámulóinak — nem vegyült e csoportba, nem kereste az olcsó dicsőséget és hatásokat, de kereste önmagát és meg is találta. Mert szárnya volt: nem szorult — manókra.

Kisfaludy Sándor «Szerelmeit» elneveztek lírai regénynek; e felfogással Vajda szerelmi költeményeit összességükben lírai drámának lehetne mondani. Sötét levegő árnyalja e dalos hangulatokat. Heves, csapongó érzelmek; követelő, küzdő, pusztító szenvedély; tépelődő, háborgó indulatok, vad fájdalom, végtelen vágy és vágyódások, melyeket méltóságos, komoly stíl szárnya hordoz meg és föld között, s végül nagy lelki rázkódások közt bekövetkező katasztrófa: mindez nyilván látható és érezhető a Vajda szerelmi lírájában.

Ideáljai nem hétköznapi jelenségek. Mint az erős és nagy szenvedélyek rendezés: nem elégzik meg egyszerű jellemeikkel. A «mennyei szent egygűység», ki egyformán tekint lepkére, fűre, virágra s az emberre is, csak szánó mosolyt kelt ajkán, de szerelmet nem ébreszt szívében. Neké bonyodalom kell, komplikált jellemek, uralkodó, hideg, zsarnok hatalmak, fölfoghatatlan, titkoszerű lények, szóval: a lélek mysteriuma, szövevényei.

Már elbeszélő költeményeiben is találkozunk ezekkel az exotikus jelenségekkel. A «Szerelmek átká» s a «Gina emléke» pedig kizárólag e marczangoló szerelem kultuszának van szentelve. Örvények felett járunk. Előttünk egy tűnőnyes lány-alak, kinek hatalma nem annyira a szellem erejében és fenségében rejlik, mint inkább ama kegyetlen, hideg tökéletességben, mely éppen nyugodtságával kelti fel hódolóinak szívében a vihart. Titokzatában van a hatalom, büszkeségében, előkelő közönyében a végzetes, tébolyító erő. Tündöklő problémaként ragyog a költő előtt, kinek szenvedélyei minden nyugtató láncot letépnék magukról s szabadon zajlanak a — kimerülésig.

«Hévílése, — írja Vajdáról Erdélyi János, — a gyehenna tüzeivel való kacérkodás. Átok, láng, izzó velő, vér, gyilok, fagy, gúnycsaj, őrüles, ördög, stb. a tépelődés bravourjai középette. Szünetélye egy oldalról feloszlásban, más oldalról dermedésben leli határát s rendkívülségre tart számot, mint a zivatár. Nem tudja az ember, melyik több: a zaj-e, vagy a csend? És ime, ezen a távolság szélsőségeire eső képzetek egymásra és egymás ellen mozgásba téve, küzdelemben tartva, jól, rosszul, de utójára mégis kibékítve, oly eleven játékot űznek Vajda költészetében, hogy a hol a mit-szép nincs is elérve, az érdek csakugyan valósva van.»

De vannak e sorozatnak oly darabjai, melyek a magyar szerelmi líra remekei közé tartoznak. Ezekből egy van ebben a legújabb kiadott kötetben is, méltó epilógja a «Gina emléke»

czímű ciklus darabjainak: szerintem egyuttal e kötet legkiválóbb, legértékesebb darabja is s éppen ezért hadd álljon itt, mint oly mű, mely nagyon sokat láttat Vajda szíve mélységeiből:

#### HARMINCZ ÉV UTÁN.

Mi hátra volt még, elkövetkezett:  
E földi létben gyász sorunk betölt.  
Találkozunk — irgalmas végezet! —  
Utolszor, egyszer még, a — sír előtt.  
Hittem, hogy lesz idő, midőn megömersz,  
S helyet eserél bennünk a fájdalom;  
És föl-vni látom, majd ha már késő lesz,  
A megbánásnak könnyét arczodan.

Mert a mit én vesztettem, óriás, —  
Hozzá az ég adott erőt nekem.  
Én látok itt olyant, mit senki más:  
Csodákat mivel emlékeztem.  
A múltból fölmerül egy pillanatt,  
Mint ozeánból elcsúszott sziget;  
És látom újra ifjú arczodat,  
Mikor még másért nem dobbant szíved.

És e varázslat rád is visszahat.  
É lélek a te Vesztá-templomod.  
Oltára képében látod magad:  
Míd vagyok én neked, most már tudod:  
Ha majd e földi léttől megváltam,  
Imába, dalba foglalt szerelem  
Örökkévalósága a halálban . . . .  
Az ég, ládd, mégis eljegyzett velem.

Ki bájjaidból méltatlan vadakra  
Pazaroltál nem értett kincseket;  
Én, a hideg bálvány vezeklő rabja,  
Ki minden kéjt szívébe temetett:  
Most itt álunk, siralomház lelkek,  
És nézzük egymást hosszan, szóvalan . . .  
Tekintetünkben, hajh! nem az elvesztett —  
Az el nem nyert éden fájdalom van.

Ley ül a hold ádáz vihar után  
Nagy, mozdulatlan tornyos fellegen,  
És néz alá a méla éjszakán  
Bánatosan, de szenvedélytelen.  
Hallgatva a sírbolti csönösséget  
A rémteli sötét erdő alatt,  
A míg a fákrol nagy nehéz könnyeseppék  
Hervadt levele halkan hullanak . . .

A mily mélységes fájdalom szólal meg e költeményben, ép oly nehéz, komor bú kíséri az élet-úton mindenüvé.

A lét nagy és titokzatos problémái árnyalják komor és hatalmas egyéniségét. Egyedülisége, zárkózottsága, magában vívódó elméje különben is utalni látszanak őt a contemplatióra. A bölcselmi tartalom, a mélységek fölött szálló gondolat azonban soha sem ridegen jelenik meg nála, mindig erős fantáziája szárnyain repül s kedélye melegétől van áthatva. Ezért hatja meg az olvasót is, sőt nem egyszer megdöbbeneti, mint valamely nem értett, de eleven, élő fájdalom, melynek mély, ünnepies gyászja egyuttal félelmes, társtalan és idegen.

Sok erő nyilvánul Vajda hazafias költészetében is; hatalmas pathosza itt többször vegyül a sarkasmussal, — ódai csapongás és mély, szívből szakadó keserítés! jellemzi sok ilyen darabját. A «Luzitán dal» jóval több, mint közönséges alkalmi darab, és becséből nem fog soha sem veszíteni.

Hazám, hazám, minő uton jársz?  
Mit tartsak immár feléled?  
Szeresselek-e ezután is?  
Megengedi a becsület?

Vajdának ezen a téren is megvan a saját osapása, a maga önálló felfogása, külön irányja, s férfias egyéniségének ereje itt sem hagyja cserbe. Minden kötetében van egy-két oly darab, melyet a hazafias líra java termékei közé sorozhatunk.

S daczára annak, hogy Vajda lantjának oly megrázó hangjai vannak; hogy haragja, lelkesedése oly elementáris erővel tör ki belőle, mint ez idő szerint senkiből; hogy sajátosságával annyira különáll, egyedül, mint ezt a «Tünetények» című költeménye is szépen és merészen apostrofálja: szélesebb, nagyobb körben

mégsem ismerik őt s népszerű költőnek egyáltalában nem mondható. Innen az a koronkénti elkeseredés, mely egy-egy — különben szép és tartalmas, de büszkeségéhez nem méltó költeményében nyer kifejezést. Az «Utóirat» kifakadásai erőteljesek, de én a magam részéről jobb szerettem volna, ha e strófákat nem írja meg:

Bezárom én is már a boltot,  
Napomnak vége: kész a mérleg:  
Nem maradok, hazám, adósd,  
Mi tölem telt, megtettem érted.

És te nekem nem adtál semmit,  
Bár csak szívem volt minden kincsem,  
De azt od' adtam kicsinyenked,  
Ott már úgy látszik, semmi sincsen!

Szivesebben hallgatom, ha a jövőhöz appellál azzal az erős, büszke meggyőződéssel, hogy megkapja tőle a teljes elismerést.

Mit mondjak még róla egyebet?

Szerellem ezt az embert, mert magát adja költeményeiben erényeivel, hibáival, ellenmondásaival, egész szívvel. Érzem s jól esik érzem mélyen megillető vagy fölrázó hatásait, nyelvének gazdag költőiségét, rendkívüli erejét s jól esik tisztán látnom e nézeteiben határozott, érzéseiben férfias, izről-izre befejezett egyéniség körvonalait, melyek nagy arányúak és imponálóak.

ENDRŐDI SÁNDOR.

#### A NYÁRI ÉJJEL.

Innen föl a Szíriusz csillagáig,  
E képzelm-fárasztó messzeség,  
Mely már előttünk végtelenség látszik,  
E napszögekkel kiverit ives ég,

E szörnyű távol a nagy egyetemben —  
Mi ez egyeb? — egy kulcslyuk, melyen át  
A mindenség titkát fürkésző lellem  
A megfoghatatlan végtelenbe lát.

S mit látni ottan? — Csillagok napoknak  
Megszámlálhatlan tündöklő raját,  
A mint az űrben forgva vándorolnak  
Egymás körül s együtt, tovább, tovább . . .

Mennek, menelnek, min a fővezéri  
Szemlére kivezényelt hadsereg.  
Kisebb-nagyobb közökben egymást éri  
Dandár, hadosztály, zászlók, ezredek.

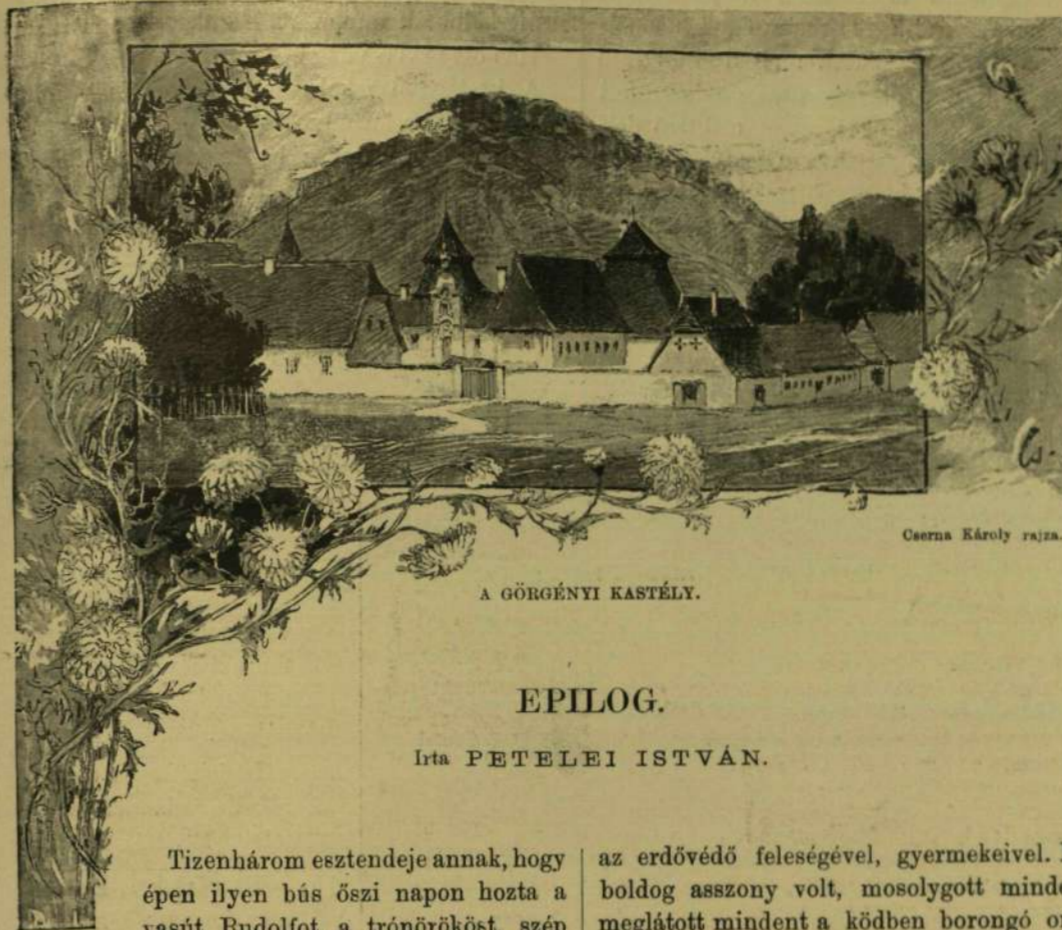
Mennek külön-külön, kimért űtemben,  
Egy-egy vezér után minden csapat,  
S mind valamennyi egyfelé, szüntelen,  
Fagyasztó fegyelemben, hallgatag.

De hát hol a fő, mely vezényel itten?  
Pásztoratlan nyáj volna a világ?  
Ki tartja fönn e szörnyű méretekben  
A rendet, mely hajszálig összevág?

E szakadatlan haladó gomolyban  
A seregeknek ura, a király  
Bizonynyal a közepén, mozdulatlan  
Nyugalma fenségében, ottan áll . . .

Keressük ottan, ott lesz ő, az Isten . . .!  
Képzeltető-e bárhol egyebütt?  
— De hát a térben, melynek széle nincsen,  
Hol a közép? — Sehól, vagy mindenütt? . . .!

*Endrődi Sándor*



A GÖRGÉNYI KASTÉLY.

#### EPILOG.

Írta PETELEI ISTVÁN.

Tizenhárom esztendeje annak, hogy éppen ilyen bús őszi napon hozta a vasút Rudolfot, a trónörökösét, szép fiatal feleségével Maros-Vásárhelyre. Szives magyar szóval felelt a dali, vidám fiatalember a szónoklatokra. Meg se állottak itt. Csak addig vártak, míg a kocsi eljártak s felhajtottak a kísérettükkel Görgény-Szent-Imrére — medvére vadászni.

A medveölés férfias munka, s jó vadászoknak való hely Görgény. Ott az erdélyi fejedelmek szoktak szórakozni hajdanában. Medvékre, bölényekre, farkasokra jártak oda a Bethlenek s a Rákócziak.

A «Mocsáron» (egy sok mérföldre elnyúló fenék ez, cserekekkel, bikékkel benöve) hetekre ütöttek sátrakat. Egy kis vár is feküdt a völgyből magára kimeredő hegyen, melyben Rátányi kapitány uram székelt a Rákóczi nevében s a honnan pogányul megverte a németeket az Ur után való 1708-ik esztendőben.

Nagy felejtésszerző azonban az idő. Kétszáz esztendő után el is felejtették magyar réven mindenek Görgényt. Az oláhok pedig lehúzódtak a havasokból a Görgényi vize mellé s a Rákóczi-hegy tövében megvetették a lábukat. Ki is szorították onnan a magyart.

Valahogyan eszébe juttatták a magyar királyfiúnak ezt a nagy vadászterületet s benézett 13 esztendő előtt, ilyen vörösrre festett őszi lomboktól ékes, bús időn.

Azon esztendőben nem lőttek semmit. Egyetlen nagy maczkó került a hajtsába. A medve förtelmes, nagy fekete persóna. Az az egyetlen fenséges ur egy hatalmas uri vendégének az állására törtetett. Az idegen ur kezében megrezgett a jó express-puska az ocsmány bestia látára s vagy két araszszal a medve felett lyukat lőtt egy bikkbe. A székely hajtó morogva nézte meg a lyukat, a vadást s így brummogott: «Effele fát odahaza is löhetett volna, elhiszem Nagyság ur . . . . Azonban mégis igen jól mulattak.

Az izgalom egészen új fajta volt. Vigan voltak. Muzsikusk cigányokat hoztak le. Magyar nótákat húztak s magyar szót adtak a nótának. A régi kastélyban (melyet hajdan egy vitézi vár köveiből raktak) elég lakoszoba volt. A százados park igéző volt az ő elhagyatottságában. A szépségében, fiatalágában is királyi asszony, jó bolyongó helyet kapott benne, míg az ura a havast járta. Fel-felhajtatott a hegyek közé; szóba is állott a fanciesali tutajos székelylyel s

reületet nagyobb gondozás alá vetette a fenséges úr.

Az intézkedésekből látszott, hogy rendeletei mind hosszú időre szólottak. Láthatólag jól találta magát. A jókedve szemmel látható volt s fáradhatatlan volt egész az izgatottságig. Hajnalban őt láttuk legelsőnek készen az útra, s a mulatságra is ő volt az első este.

S magyar szón kívül egyebet sem hallottunk tőle.

Igy szólt a vendégeivel, a paraszt székely hajtókkal, a pezeérig.

A sápadt arcú szép oláh havasi leányok; a tiszós zörgővel felcifrított izmos fickók; a báránybőrös kucsuják, osigába eresztett őszfejű oláhok lehúzódtak a Doszából, Adorjából pópákkal, dászkáláikkal, a havas minden odújából, hogy csodát lássanak.

Új idők kezdődtek. Az «imperatu» fiának a nyelve ime magyar, s kedve magyaros mulatságban telik.

Magyar ember bizony ez, nyelvben, szokásokban. Bátor és poétás ember; deli és érzékeny.

Ő a vadászatot maga ment az állására. Meg a szokásos kiséreret: a jagert, a puskahordót is visszautasította. Egyedül állt ott, ha zörögtek a bokrok a fenevad talpa alatt s nem hibázott se a szemre, se a keze a felhajszolt bestiaival szemben.

Aztán de érzékeny volt a búval szemben.

Egy vén medveölő volt az erdővédők között, a kit a királyfiú jöttére uniformisba bujtattak. Hosszú, fehér haját le kell nyírni s csőre bika-nyakát zöldhajtókás kabátba be kell gombolni. Az öreg vadász mély búval nézett a fenséges urra: «Mi lesz belőle venségére, ha maskarát csinálnak belőle». . . Mindenké kaczagta a komikus kétségbeesést. A királyfiú olvasott az öregnek a szemében. «Hagyjatok békét az öregnek, — szólt, — úgy öltözködjék a hogy szereti. . . . S akkor aztán igazán megeredt a vén vadásznak a könnye.

A fenséges asszony nem kevésbé idehaza érezte magát.

Napközben ki-kisétált a kastély mindig nyitott kapuján a sáros utcára. «Ide-ide drágám,» — szólt oda törött magyar szóval az oláh asszony. Mert az út innesső felén taposott az ösvény. Aztán lesétált a fenséges asszony a falu végeig, a m omig. Ott kis piszkos poron



A GÖRGÉNYI PARKBÓL.

Háry Gyula rajza.

tyok játszadoztak a ledöntött cserfa derekán. Azt lerajzolta a könyvébe s megajándékozta a kis modelleket. Felhajtatt a fanciesali erdőszélre házig, ott vázlatkönyvébe vétette a dugás tetején ringó tutajok képét, reggelit kért az erdővédő székes feleségétől.

És estére megjötték a vadászok. Nagy maczkákat hoztak a szekerek.

A kastély udvarára nagy ravatalt állítanak fel erős fahasábokból. Fáklyásokat állítanak körülötte, s az öreg Salamon várakozik a bandájával egy csomóba. A kastély kapuja tárva. Jönek a pópák s a havasi nép. A vadászok leszállanak mind a kastélyból. A fenséges úr és a felesége is.

A medvéket felemelik a ravatalra.

S felriad a tuss. «Éljen» szót ver vissza a fekete hegy. A cigány magyar nótába fog.

Aztán az egyik magyar úr szól bele a dalba; a másik is megkivánja, a harmadik se hagyja s minden szájon szól a magyar dal; csak úgy zeng tőle a néma völgy.

Akkor egyszerre egy intésre mély csend lesz.

A cigány más, pajkos dalba kezd.

Egyetlen, bátoralan asszonyi hang szól csak.

A fenséges asszonyé:

«...Szép is vagyok,  
jó is vagyok...»

De messze elhallzott ez a gyenge hang, magyarok! Átjárta ez a dalocska az egész magyar földet.

S mi álmódostunk egy dicsőséges jövőről. Ez a magyar karakterrel gazdag, ez a bátor, poéta ember: ez a feleségével, ezek lesznek a kősziklák, melyen felépül újból Magyarország.

És a mint most felhajtattok a Maros völgyén s Régen felett a radnótfái határon, a hol a vasút végződik, ott gunnyaszt egy kies vadászház a lapályon. Induló-háznak építették a trónörökösnek. Tornoyos érdekes kis fészék. Azért van itt, hogy mikor erre jár a királyfi, innen induljon a vadászatra. Ez éppen a «Mocsa» lábánál fekszik.

Ajtai a háznak bezárva, ablakai mind bezárva. Beszegezve, mint egy koporsó. Az utakat körülötte benötte a fű.

Az élet buzog körülötte; a vaskocsik dübörögnek el előtte naponként nem egyszer. Vigan hajtának a fiatal fák körülötte. A sok százados cserfák komoran árnyékolnak oda. Oláh szekerek döcögnek végig az innen induló úton Görgény felé. Maga a ház csak elhagyott és néma.

A községben: Görgény-Szent-Imrén, sok az új fedél. A kincstár is emelt egy nagy házat, — (ezt az ide feljáró vadász-bérlőnek a kényelmére) új lakóházakat építettek.

Nagy templomot is emeltek a kastélyl szemből. A Rákóczi-hegy ormára egy kis kápolnát csináltak. A csigautat, mely a messzelátó ormára jár (a hol a fenséges asszony szeretett sétálni, a hol várta a vadászatról megtérő deli urát) szépen kiszélesítették. Ott nagy tüzek helye feketélt. Ott királyszületése napján nagy lángokat élesztenek. A hegy már egészen borzas a sok új fa lombjától.

Minden eleven itt. Mintha csak valami ünnepre készülne. Mintha vendéget várna.

Az oláhok nagyon megszerették Görgényt. Ott is gyülekeztek, magyart rágni — most a nyáron.



Morelli Gusztáv tanár fényképe után.

STROBL ALAJOS TANÁR, A MINT MÜTERMÉBEN SIMOR JÁNOS HERCEGPRIMÁS SZOBRÁN DOLGOZIK.

A királyurfi háza is megváltozott nagyon. Hogy tavaly erre vetődtem, ott még élet volt. A fecskék költöztek be a vidékről az udvarba. Soha se láttam annyi frakkos, fehér mellényes fecskét egy helyen, mint ott. Ezek így szóltak: «Ez aztán a derék jószívű úr, a ki itt parancsol; költözzünk ide... És ide jöttek lakni. Egy-egy ablakpárkány felett volt bizony 8—10 fecské-fészék. A kápolna oromja alatt; a királyfiu ablaka alatt és felette; a fatornácok gerendái mellett és mindenütt házakat vertek. Őszszel itt nagy manővereket végeztek. Szágláttak le s fel, s csak úgy suhogott a levegő. Majd hogy ki nem verték a betévedő szemét.

Csak a hűséges vén erdőmester, Phausinger, búslakodott ott magára az udvarban, fiatal gazdája után. O nem háborgatta a fecskéket. De ő is

elment fenséges ura után tavaly, a fecskéket pedig kidobták onnan s a házukat lerontották. Más ott más a világ egészen.

A kastélyból iskola lett; az erdősz-iskola beleköltözött a kastélyba.

A nagy udvarteret, a hol medve-ravatalokat állítottak régebben, beültették mindenfajta hasznos bokrokkal. Kis pléh darabokra rá van írva a nevük. Virágrabattok nyilnak. Minden virág illedelmes rendben s névvel nevezve. Az utak szépen kiczirkalmazva s jól megseperve. Ott kocsik jártak régebben a porcsüves gyepon a vadászokkal.

A szobák is bezzeg mások.

Itt állott az ebédli nagy kandallója, melynek nagy hasából rakott tüze mellett tervelt, mulatott a királyfiú; azt bevitték a tekintetes erdősz úrnak a szobájába.

Itt őrizték a medvebőröket, a vadászati diadaljeleit. Elvitték Bécsbe.

Itt vártak a kényelmes karosszékek a fáradt vadászokra. Bevitték a kincstári erdősz-házba.

Most iskolapadok vannak a királyi szobákban; pokróczokkal befedett pricscek az erdősznövendékek részére; modern kapák, ásók, ültető vasak.

A Melka által festett pompás vadászkepek helyett, a vizslák, paripák képei helyett — jó megyei térképek csüngenek. A hol a királyurfi szobája volt, ott meghalt pillangók vannak díszes üvegkoporsóba gombostűre feltűzve — a tanulók tanulságára.

És néma a pompás park. A hatalmas iharfásétány, mely a tóhoz vezet, tele a lomb megveresedett leveleivel s tele a tó tükre is vele, a hallgató sínek a parton s a felfordult cónak.

Az utak, a hol a fejedelmi szép asszony bo-lyongott nap nap után, sok őszön, beh némák, elhagyottak.

A mint leirtam mindezt s most reflexiókat akarnék fűzni a számolás végén, — látom, hogy nem lehet írni hozzá.

Elkeseredéssel gondolok arra, micsoda fényes reménységünk omlott össze vele, s szomorú sóhajással inkább pontot írok ide.

Szeretünk ágyában nyugszik Rudolf, a trónörökös drága emléke!

#### STROBL ALAJOS MÜTERMÉBEN.

A szobrász műterme általában rideg, s nélkülözvén a színek hatását, soha sem bilincseli le annyira a nézőt, mint a festőé. Az agyag, melyből dolgozik, a fész (gipsz), melyben élénk ál-

lítja művét, alkalmas az idomok kifejezésére, de a csupa szürkeség, meg a csupa fehérség nem gyönyörködteti a szemét.

Legtöbnyire az volt az általános vélemény, hogy szobrász-műtermet érdekessé, vonzó hatásvá tenni alig lehet. De ha Strobl tanárt látogatjuk meg műtermében, véleményünk e tekintetben alaposan megváltozik. Már a kert, mely a görög stílyű épületet környezi, érdekes romjaival, műemlékeivel kellemesen lep meg s leköti figyelmünket. Mindez ötletes festői dolgok összeállító mestere Strobl tanár volt, kevés eszközzel, sok leleményességgel s kiváló ízléssel dolgozva.

Bármely múzeumnak díszére válnék az előcsarnok (atrium), közepén egy vízmedenczé-vel (teknősbékák és aranyhalak úszkálnak benne) s köröskörül a görög szobrászat remekeinek hű másolataival. A márványkandalló fölött látjuk lefestve a művészt, a mint dolgozik s íróasztalán egész gyűjteményét az érdekes régiségeknek. A függőnyt félre húzva, a tágas műterembe lépünk. Egy óriási ablak egyenletesen erősen világítja meg a műterem minden zég-zugát.

Épen Simor néhai hercegeprimás állószobrán dolgozik a mester. A főpap teljes díszben, mintha a szószékről kenetteljes egyházi beszédet mondana. A gazdag öltözet, széles formákban tartva, biztos könnyedséggel kezelve, nagyon emeli az egyházfejedelem tekintélyes alakját.

Érdekes vázlatok, a



A SZOBRA SZ-ISKOLA A BAJZA-UTCÁBAN.

Morelli G. tanár fényképe után.

hatását, s a nagy műteremből, egy tágas ajtó vezet az iskola-terembe, hol szorgalmas ifjak részint természet, részint a remek után tanulmányoznak. Néhányan önálló kompozíciókkal próbálnak szerencsét.

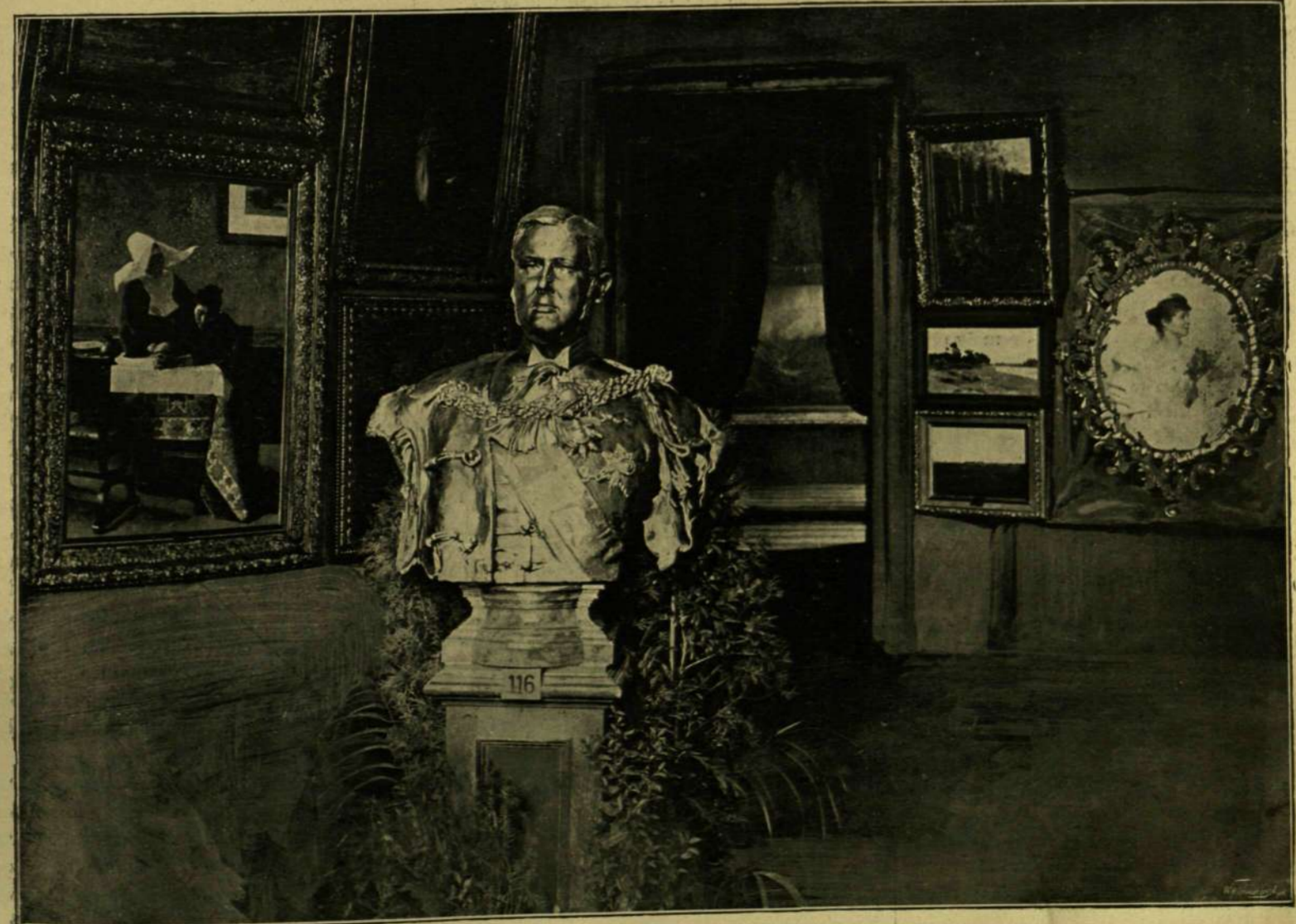
A téli tárlaton is szépen van képviselve Strobl tanár. Három márvány mellszobor, két bronz s azonkívül két egyszerűbb tanulmány látható tőle. Wekerle miniszterelnök bronz mellszobrá az ötödik terem közepén magas állványon van elhelyezve s növénydíszszel környezve. A szobor mögött balra Margitay Tihamér egyik legújabb festménye «Az utolsó szerelem», jobbra pedig kisebb tájképek mellett Innocenttól egy női arcoképe látható. A miniszterelnök mellszobrá úgy a hasonlatosság igazságával, mint a művészi kezelés szabadságával s a jellemzés biztosságával ragadja meg a néző figyelmét. Emellől szobor egyike a kiállítás legjelesebb alkotásainak.

K—ny Ó—n.

#### MISU KARÁCSONYA.

Elbeszélés.

Apja elküldte a városba, hogy pénzzé tegye azt a pár szál fiatal fenyőfát, mely éppen ott emelkedett krumpliföld je végében. Azért ültette, hogy sovány földjét kisese nedvesen tartsa, de most, hogy az ünnep beköszöntött s szegény ember mindent elkövet, csak hogy egy kis pénzhez jusson; nem volt maradása többé annak a néhány csemetének sem. Pedig csak a



WEKERLE SÁNDOR MINISZTERELNÖK MELLSZOBRA STROBL ALAJOSTÓL, A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁN.

Weinwurm Antal fényképe után.

jó ég tudja milyen fájdalmasan esett, mikor zuhanó fejszéje első csapása alatt megrecsenni hallotta, hiszen alatta volt életműve felesége, ki csak nem rég költözött el az élők sorából; gyogyíthatlan bűt és három kis árvát hagyva a szegény emberre. Bizony az árvák közül a legnagyobb is apró legényke volt még: a Misu, de azért ő helyettesítette kisebb testvérei mellett; gyógyíthatlan bűt és három kis árvát hagyva a szegény emberre. Bizony az árvák közül a legnagyobb is apró legényke volt még: a Misu, de azért ő helyettesítette kisebb testvérei mellett; gyógyíthatlan bűt és három kis árvát hagyva a szegény emberre.

A szegény ember szétesztotta utolsó darab kukoricakenyerét gyermekei közt, s aztán öszeróva sebtiben egy gyalogszánkát pár szál hamozatlan fából, néhány deszkát vetett rá keresztbe s szépen rárakta a fénygályákat.

— «Hallod-e Misu? Ezekkel bemegy majd a városba s eladod, mert ha nem, akkor nem lesz mit ennünk. Én addig felaprózok oda át a pálinkás zsidónál néhány tuskót, mire haza jövök itt légy, gyorsan járj s ne ácsorogj. Értetted?»  
Misu egykedvűleg bólintott; nagy, fekete, tágra nyílt szemei érzéketlenül bámszékodtak a semmiségre, mint egy gép, mint egy sorsába törődött igavonó állat, megragadta a szánra vetett kötelet s keskeny vállait erősen nekifeszítve, nagyokat rántott a csuszó alkotmányon, mely nyikorogva mozdult meg helyéből.

Az éjjel esett hó friss réteggel vonta be a földet. A gyermek szédülni érezte a fejét a szakadatlan, egyforma fehérség láttára, mely eléje tárult; mindazonáltal bátran nekiindult, mint a kire most egy éhező család egész sorsa nehezedett. Álmoságát legyőzte a csikorgó friss idő, s ő csak oly gyorsan haladt előre, mintha semmi fáradtságot sem érezne.

Minduntalan jövő-menőkkel akadt össze, kik a város felé tartottak, vagy onnan jöve hazasiettek, megterhelve mindenféle vásárolt portékával. Hiszen karácsony szombatja volt s mindenki követte szíve sugallatát, hogy örömet szerezzen hozzátartozóinak.  
Még csak néhány lépés s útja céljához ért. Az utcákon egyszerre élénk látvány tárult eléje. A fényes kirakatok csak úgy pompáztak a szebbnél-szebb tárgyaktól. Járókelők zibongtak jobbra-balra s mindenki arcán öröm és megelégedés ült. A hivatalnok ma korábban bezárta irodáját s csomagokat cipelve, tartott hazafelé, miközben fülig burkolta fejét prémes bekecsébe. Már előre dörzsölte kezzeit a kellemes estére, melyet honn váró családja körében fog eltölteni. Tágas zseibeiből rumos üveg és téas doboz kandikáltak elő, e kedves kiegészítői a sziporkázó meleg kandallónak.

Misu, ki most találta magát először egyedül ennyi uri nép közepette, azt sem tudta, merre vessen szemeit. Innen is, túl is lökdösték a járókelők; kicsibe mult hogy el nem sodorta az áradat kis szánjával együtt, mely vígan szántotta maga mögött a mély havat.

A vásár lassan ment; sokáig koczogott di-dergő, vöröse csipett kezekkel, házról-házra. Szederjes arczaja részvétre gerjesztett, de karácsonyfával már mindenki el volt látva. Órákig járt-kelt fel s alá a bérházak sötét udvarain, a nyüzsgő úri néppel telt boltok előtt; végre utolsó fáján is túladott s fölélegzett, mintha nehéz kő esett volna le szívére. Már épen gyuj-

togatták a légszeszlámpákat, s ő az elvégzett munka jóleső tudatában oda állt a legragyogóbbik alá s eldöbuzva zsebéből a fényes koronákat, egyenként kezdte számlálni egyik markából a másikba.

Csupa csengő, udonatúr ezüst volt. Őrült a lelke, a mint meg-megesorrenett gémberedett kezei közt. Egyszerre valaki röhögve hátha ütötte. Ijedve fordult hátra s egy rongyokba burkolt, piszkos alakot pillantott meg, ki szájában büszkén forgatva egy kialudt szivarvéget, szemtelen bizalmassággal közeledett hozzá.

— «Hát te mit csinálsz? Van jó dolgod, hogy itt gubbasztasz egyedül ebben az átkozott hidegben?» rikácsolt a jövevény és sanda tekintetet vetett a fényes pénzdarabokra, melyeket Misu gyorsan titkolózva csuszatott zsebébe.

— «Mi közöd hozzá?» hebegtet meglepetten Misu s gyanús szemekkel megegette az idegent.

— «Hehehe! Talán bizony a pénzedet félted tőlem? No bizony, mintha rászorultam volna. Ide nézz!» szólt s nadrágjába süllyesztett kezével megesorrenett néhány apró pénzdarabot. «Van itt pénz elég. A kinek esze helyén van, a nagy városban nem kell annak félni. Gyere velem; mit iszol?»

Misu bámuló szemeket meresztett társára. Tekintetén átesillámlott a kíváncsiság, melyet a csavargó szavai ébresztettek benne.

— «No csak semmi tekeresia; ugyan ne boldondozz; — szólt ez ismét, a mint észre vette Misu vonakodását, — amott a sarkon pompás forró theat mérnek, csak hat krajczár. Ne félj, én fizetem. Fogózz a kabátomba, oszt majd valahogy keresztül törjük magunkat ezen a renga-rogat népen. Hej, itt lenne ám csak szép aratás!» És otrombán kacintva Misura, ki együgyű arczczal hallgatta, erővel maga után vonta őt.

Misu gépiesen követte.  
Egy roppant kilivilágított templom elé értek, honnan elbűvölő orgonahangok hallatszottak ki, míg az oltár felgyújtott ezernyi gyertyái kivetették fényüket a járdakövezetere. Misu minden áron közelebb akart jutni. Hisz ilyet soha sem látott odafent a havasok közt.

Beléptek. Misu kábult a fénytől, a miséző papok ragyogó öltözeteitől, a tömjén illatától. Társa azonban hirtelen elváltoztatta szokott arczkifejezését s egy ajtószárnymögé húzódván, levelet s kinyújtotta piszkos kalapját, miközben neki is intett, hogy hasonlót tegyen. De Misu hiába küzdött az emberáradattal, a roppant néptömeg, mely most kezdett kifelé tolongani, magával sodorta. Majd, hogy össze nem nyomták.

Szorongva kezdett kiáltani. Egy előtte álló elökelő öltözötű úr végre megszánta s karjaival csinált neki helyet, míg kijuthatott a szabad levegőre. Azonban kalauzának többé se hire, se hamva nem volt.

Ijedve tapogatta meg zsebeit — nincs semmi! Minden pénze, egész napi nehéz keserű keresménye oda volt. Mit tegyen? Hova menjen most? Hideg verejtékesekkel titótt ki homlokán. Merészkedhet-e apja szigorú arca elé kerülni, ki eddig türelmetlenül várta odahaza. Megjelenhet-e üres kézzel apró testvérkéi előtt, kik tőle vették a hól napi kenyeret?

Valami görcsös fájdalom szorította össze torkát. Sírnai akart volna, de nem tudott. Itt állott egyedül a roppant házak iszonyú pusztaságában, nem tudta merre forduljon, nem tudta mihez fogjon.

Künn erősen kezdett havazni. Szemei előtt el-tűntek a házak és emberek. A roppant hó-pelyhek arczát csiklandozták s oly eszeveszette- forogtak a levegőben, mintha bukfenczeket hányának az ő mulattatására. Azt sem tudta

merre menjen. Nézett az égre, semmit sem látott, csak lustán gomolygó szürke fellegeket. Ah, olyan rokonnak érezte magát esekkel a kőszá pelyhekkel, melyeket a szél kacagva szórt a semmiségbe. Hiszen ő is, épen olyan tehetetlen, oly hontalan gyöngye mint azok, a mint forognak, forognak, s egyszerre semmi sincs belőlük. Hova tűntek? Merre szálltak?

Milyen furcsa! szédült-e, vagy csak a merő nézés okozta, de úgy tetszett neki, mintha ő is azok közt keringene, — egy fehér pontocskára — fejét vesztve, öntudatlanul. Mily sebesen járnak körben, hogy közelednek s löködnék újra szét, mint egy gép kerekei. Csak rajta, rajta!... jobban... sebesebben! De mi volt az? Egyszerre erős ütést érez a fején, ugyanakkor robogást s a kocsis «háó!» kiáltását hallja. Aztán mintha egy pillanat alatt sokan, sokan gyűl-nének köréje s egyik fölkiáltana «szegény gyermek!» s azután vége, többé semmit sem hall.

Mikor felocsudott ájulásából, egy öreg ösz-hajú embert látott feléje hajlani, ki fejét vizsgál-gatta. Néhány körülte sápitózó asszony beszédéből azt vette ki, hogy épen akkor szédültlen, lától gyötörve, földre rogyott, egy kocsi hajtott feléje s ha a kocsi hirtelen meg nem állítja lovait, menthetetlenül szétborjók. Így is erős zúzódasokat szenvedett s az orvos, ki összetapogatta megnézegette arczát, kezzeit. — fejét aggodalmasan csóválta. És azszal a szegény Misut, ki alig állott lábain, haladéktalanul a készen álló kocsiába segítette.

Csakhamar megérkeztek egy nagy ház elé, hol lesegítették, tiszta ágyba fektették s orvosságot készítettek számára.

Azonban az izgatottság annyira megtörte ere-jét, hogy nagyfokú láz állott be s félrebeszél. Az orvos komolyan rázogatta fejét, lelkére kötötte az ápolónőnek a gyermek gondozását, s távozott. E perctől fogva elvesztette tudatát. Csak néha-néha tért magához s ilyenkor föl-kintve, a méces rezgő világ mellett megpillantotta az ápolónőt, vizet kért tőle s remegve mondott köszönetet. A közeli betegek szomorú arczczal nézték a gyermek halákküzdőjét; egy-egy forró köny pergett le arczczal s léleg-zeni is alig mertek, nehogy megzavarják az ün-nepélyes csendet, mikor egy ártatlan lélek vesz örök búcsút földi helyétől.

Végre elaludt. Nem háborgatták kinok, nem nyugtalanították földi gondok. Úgy tetszett neki, mintha megannyi kis szárnysas lények repked-ték volna körül, ki nádirapán, ki meg szeke-recskét húzva, az egyik tarka ijjal lövöldözve, a másik aranylabdát hajtogatva a magasba, mely-et csengő nevetéssel kapkodtak el egymás elől. És az ég oly derült, tiszta, a páráit oly üde zöld volt! Néhányan piczi, rózsás lábakkal lo-csolgatták a kis patak ezüstös habjait. Egyszerre fölemelkedtek, lebegve szálltak mind maga-sabbra, őt is hiva, hogy velük menjen. Misu ugy érezte, mintha megkönnyebbült testét ezer fuvalom emelné utánuk. Édes, jóleső csiklando-zás fogta el, a mint kis kezeik hívó intésére el-hagyta a földet. S most ime megfordul egyikök s piczi gödrös újjával egy távoli tárgy felé mu-tatott. Odanéz, s mit lát? Pompás, terebélyes nagy fenyőfát, zöld ágai megrakva minden jó-val, a mit gyermeki szem csak kívántat; po-gácsa, sütemény, alma, cukor. A fa alatt egy jó öreg anyóka bólogatott nyájasan s kitérve feléje karjait. Misu szívét örömsugár járta át; oda temetkezett annak az ülő alaknak az jöle-be s szeretetteljesen fonta át karjait. Anyja volt.

Éljétájában fölretent álmából a gyermek. El-kezdett félrebeszélni s megragadva ápolónője hideg kezét, görcsösen szorította halálve-rojtéket

izzadó forró homlokára. Végre kitárta karjait, arca mosolyt öltött s mintha beszélne valaki-vel, szeliden intett egy távoli pont felé s ajkai alig érzhetően sutogták:

— «Nézd, Nézd... látod a kis Jézuskát? ... Hozzáam közeledik... fényes ezüstpénzt csör-get... hogy játszik kis hegedűjén! Oh, milyen szép, milyen édes» ...

E szavakkal hátrarogyott és lezárta szemeit. Künn a harangok megkondultak, valamennyi egyszerre. A szomszéd templomból ajtatos hangokat hozott az éj magasztos csendje, a gyászba borult kis szobába.

A mécs halvány világa végsőt lobbant... a kis halott ott feküdt mozdulatlan, hidegen!

A harangok pedig csak egyre zúgtak, a hó egyre hulldögált, hirdette az embereknek a földön békeséget és jóakaratot!

VÁRNAI SÁNDOR.

## KÉT ÉLETKEP MARGITAY TIHAMÉRTŐL.

— Két képpel. —

Margitay Tihamér úgy nevezett szalon-genre- képeinek közkedveltségű voltát az is tanúsítja, hogy úgy a hazai, mint a külföldi képes lapok nagy-on szívesen közlik, s ezenkívül nagy részük színes nyomásban is megjelenik.

Az élet vidámsága, pajkossága, egy-egy ötlet vagy helyzet komikuma foglalkoztatják a művész-kéában is meg fogja a maga eredetiségét tartani. A mi nem is csoda, mert hiszen a posta Orosz-országban az ott divó rendőr-uralom kiegészítő-részt képezi. Nagyobb városokban a posta-hivatal közvetlenül a rendőrmester felügyelete alatt áll, kitől utasításokat és rendeleteket kap. Mezővárosokban és faluhelyen a postát az elő-járóság kezeli, míg a távirda teendőit az e célra külön kirendelt katonatiszt intézi.

Száz magánlevél közül 90-et a postán hiva-talból felbontanak, arra pedig egyáltalán nincs eset, hogy külföldről érkező levelek a postai rendőrség kezén keresztül ne mennének, miből az következett, hogy az utolsó évtizedekben a külföldi levelezés 98 százaléka nyílt levelező-központú történt. A Szent-Pétervártól székelő központi posta-rendőrség előlevek felbontá-sával és lefényképezésével foglalkozik, melyek a rendőrmiszter, illetőleg a hirhezt «III-ik osztály» kezébe kerülnek. Itt már az egykoron oly híres bécsi «fekete kabinet» példájára bizo-nyos kimélettel járnak el, a mennyiben az illető levelek vagy iratok legfeljebb egy-két órai késedelemmel a címzeteknek kézbesíttetnek. A külföldi hatalmasságok követői vagy ügynökei jelentéseiket tulajdon futárjaik által a német határszélig küldik, honnan aztán esetleg távirati úton, vagy a német postán rendeltetésük hely-re jutnak. A berlini kongresszus alkalmával Anglia és Ausztria-Magyarország képviselői Suvalov grófnak kijelentették, hogy illető udva-raik a nemzetközi jog sértelenségéért a maguk részéről a posta és távirda szabad használatára nézve csak úgy fogják fenntartani, ha az orosz diplomácia eddigelő követelt méltatlan eljárását megszünteti. Erre Gorceakov herceg «hatá-rozott utasítások hiányában» a kérdés megol-dásának elhalasztását kérte. A következők azon-ban azt mutatta, hogy Szent-Pétervártól Gor-cakov herceg és Suvalov gróf jelentései figyelmen kívül hagytak.

A központi postai rendőrségnek csakis a persa- és török nyelven írt levelek okoznak bajt, a mennyiben ezen keleti nyelvek százfélé-tettségűsége miatt a legügyesebb orosz orienta-listák sem értik. Itt azután valószínűleg oly eszközöz fordúlnak, mely a legtöbb esetben hatását ritkán szokta eltèvesztani. A rubel va-rázsergeje nem egy keleti diplomata kedélyére hatott már megnyugtatólag, sőt oly esetet is tudunk, midőn az illetők könnyebbég okáért a kérdéses iratot vagy okmányt orosz nyelvre készen lefordítva adták át.

Oroszországban oly vidéken, hol vasutak nincsenek, csak postalovakak lehet utazni, mihez azonban egy nyílt rendelet, «*podorozsne*» kívántatik meg. Ezen fontos okmány nélkül az illető postamester senkinek sem adhat lovakat, még azon esetben sem, ha élet-halál kérdése forogna fenn. A kormány dolgaiban utazó hiva-talnokok, vagy katonatisztek e célra az úkán-zok-at kapnak, melyeknél fogva éjjel-nappal az előfogatokat még akkor is igénybe vehetik, ha ezeket valamely útas a maga részére már le-

neki feleséget. Milyen választ fog kapni? Ezt fe-tette meg Margitay érthetőn, félreérthetetlenül, mert csak rá kell tekinteni a fiatal lány arczára, hogy leolvassuk. Lesütü uyan szemét, de az ar-czán rajta a válasz, abban a mosolyban, mely-nevetés készülni. Az egyik apácza szépen hozzá hajlik, biztatja, hogy szóljon; ennek arczán is ott van a helyzetet tovább magyarázó derültség; a másik apácza pedig egy kissé hátul állt meg, az ablak előtt, melyen a világosság árúd be; ennek tekintete a leányzó fiatal embert bi-rálja, s itéletét szintén olvasni lehet. Szinte várja az ember, hogy az a bájos leány hirtelen elneveti magát, megfordul, elszalad s visszakiáltja: «Nem!»

Margitaynak ez a két képe nem régebben jelent meg egy fővárosi műintézetben: a Légrády test-vérek kiadásában olajnyomásban, az eredetinek megfelelő színekkel.

## OROSZ ÉLETKEPEK.

Írta Grubov F. Oroszból fordította S. V.

A postamester.

A fehér csár birodalmában a táviró, vasút és villamosság mellett is, a közlekedés nagyobb és túlnyomó része az úgy nevezett «állami posta» közvetítésével történik, mely intézmény Oroszországban tán még a leghajósabb korszak-ban is meg fogja a maga eredetiségét tartani. A mi nem is csoda, mert hiszen a posta Orosz-országban az ott divó rendőr-uralom kiegészítő-részt képezi. Nagyobb városokban a posta-hivatal közvetlenül a rendőrmester felügyelete alatt áll, kitől utasításokat és rendeleteket kap. Mezővárosokban és faluhelyen a postát az elő-járóság kezeli, míg a távirda teendőit az e célra külön kirendelt katonatiszt intézi.

Száz magánlevél közül 90-et a postán hiva-talból felbontanak, arra pedig egyáltalán nincs eset, hogy külföldről érkező levelek a postai rendőrség kezén keresztül ne mennének, miből az következett, hogy az utolsó évtizedekben a külföldi levelezés 98 százaléka nyílt levelező-központú történt. A Szent-Pétervártól székelő központi posta-rendőrség előlevek felbontá-sával és lefényképezésével foglalkozik, melyek a rendőrmiszter, illetőleg a hirhezt «III-ik osztály» kezébe kerülnek. Itt már az egykoron oly híres bécsi «fekete kabinet» példájára bizo-nyos kimélettel járnak el, a mennyiben az illető levelek vagy iratok legfeljebb egy-két órai késedelemmel a címzeteknek kézbesíttetnek. A külföldi hatalmasságok követői vagy ügynökei jelentéseiket tulajdon futárjaik által a német határszélig küldik, honnan aztán esetleg távirati úton, vagy a német postán rendeltetésük hely-re jutnak. A berlini kongresszus alkalmával Anglia és Ausztria-Magyarország képviselői Suvalov grófnak kijelentették, hogy illető udva-raik a nemzetközi jog sértelenségéért a maguk részéről a posta és távirda szabad használatára nézve csak úgy fogják fenntartani, ha az orosz diplomácia eddigelő követelt méltatlan eljárását megszünteti. Erre Gorceakov herceg «hatá-rozott utasítások hiányában» a kérdés megol-dásának elhalasztását kérte. A következők azon-ban azt mutatta, hogy Szent-Pétervártól Gor-cakov herceg és Suvalov gróf jelentései figyelmen kívül hagytak.

A központi postai rendőrségnek csakis a persa- és török nyelven írt levelek okoznak bajt, a mennyiben ezen keleti nyelvek százfélé-tettségűsége miatt a legügyesebb orosz orienta-listák sem értik. Itt azután valószínűleg oly eszközöz fordúlnak, mely a legtöbb esetben hatását ritkán szokta eltèvesztani. A rubel va-rázsergeje nem egy keleti diplomata kedélyére hatott már megnyugtatólag, sőt oly esetet is tudunk, midőn az illetők könnyebbég okáért a kérdéses iratot vagy okmányt orosz nyelvre készen lefordítva adták át.

Oroszországban oly vidéken, hol vasutak nincsenek, csak postalovakak lehet utazni, mihez azonban egy nyílt rendelet, «*podorozsne*» kívántatik meg. Ezen fontos okmány nélkül az illető postamester senkinek sem adhat lovakat, még azon esetben sem, ha élet-halál kérdése forogna fenn. A kormány dolgaiban utazó hiva-talnokok, vagy katonatisztek e célra az úkán-zok-at kapnak, melyeknél fogva éjjel-nappal az előfogatokat még akkor is igénybe vehetik, ha ezeket valamely útas a maga részére már le-

foglalta volna. Minden postaállomáson az úgy nevezett korona-épületben, a polgári hivatal-nokok vagy katonatisztek számára egy jól fűtött helyiség és négy lö mindig készletben tartatik. Ehhez még az örökké párolgó szamovár tartozik, mely nélkül orosz ember útközben meg nem élhet. A permi kormányzóság területén az 1890-iki rendkívüli zordon tében három persu utas a szó szoros értelmében azért fagyott meg, mivel a dolnai korona-épületben helyet foglalt futár kozáktiszt a szegény emberek befogadását ellenetzte. Másnap reggel a három persu keres-kezőt egy útszéli árokban halva találták. Dús-gazdag ékszerkeskedők voltak, kik több száz-ezer rubelt erő drága kövekkel Szent-Péter-várra akartak utazni. A kérdőre vont posta-mester azzal megmentődzött, hogy a futár kozáktiszt agyonlövésével fenyegette, ha a házba idegeneket bocsájt be, sőt még azt sem akarta megengedni, hogy a persu utasok az istállóban húzódjának meg. A hosszas kutatások után megkerült kozáktiszt pedig egyszerűen azzal védekezett, hogy a nála levő fontos sürgönyök-ért életével felelőssé tétetvén, három idegen emberrel éjszakának idején egy földel alatt nem maradhatott volna. Az I. Miklós csár kormá-nyának utolsó évében megkezdett vizsgálat csak 1872-ben ért véget, mely hosszú idő alatt a szerencsétlenül járt emberekkel talált ékszer-ek és drágakövek teljesen elkallódtak. II. Sándor csár, kihez a persák örökösei a kártérítés ügyében személyesen fordultak, a permi kor-kormányzóságnál letétben lévő drágaságok ki-adatását megparancsolta ugyan, de miután 1853 óta a letéteket kezelő hivatalnokok el-haltak, a legutolsók csinovník pedig hitetlenesen kimutatta, hogy ő hivatalbéli elődjétől semmi-féle persu ékszer vagy drágakövet át nem vett, — a természetben való kiadás lehetlenné vált. A csávában maradt kormányzó hatalmas pártfogói pedig Szent-Pétervártól meghiüsi-tották, hogy a kárvallottak magán kihallgatás-ban ismét a csárhoz fordulhassanak.

Ehhez majdnem hasonló egy gazdag lengyel-orosz marhakereskedő esete, ki a német határ-szélien eladott 600 darab bizó ökor árát arany imperiálokban postán Varsóba küldte. Az illető postamester az aranypénzt tartalmazó faladát tényleg rendezen tovább küldte, csakhogy abban Varsóban pénz helyett kavicsokat találtak. A varsói postarendőrség a kereskedőt hamis fel-adás címén megbüntette, a pénzt azonban meg nem térítette. Midőn aztán a kárvallott méltó felindulásában orosz fel fogás szerint a kelleté-nél többet beszélt és lármázott, közigazgatási uton, mint veszélyes egyén Tobolskba száműze-tett, honnan valószínűleg haza sem került többé.

Az orosz vasutakon való utazást csakis az teszi némileg tűrhetővé, hogy a forgalmi és vo-natkísérő személyzet katonai vezénylet alatt áll. A minden vonaton látható csendőrök és polgári ruhába öltözött rendőrök zaklatását a kellő óva-tossággal, de azért elégséges mennyiségben adott borraivaló segítségével el lehet ugyan ke-rülni, de azért alig hisszük, hogy valaki Orosz-országban valami nagyon szívesen utaztatna.

## EGYVELEG.

\* A kis San-Marino állam fennállásának 100-ik évi jubileuma alkalmából jubileumi levélbélyegeket adott ki, melyek természetesen nem annyira forga-lomba szánvák, mint a levélbelyeggyűjtők zsebének megkopasztására.

\* Sakkmeisterek. Századunk leghevesebb sak-k-játszói a következők voltak: 1800: *Deschappelles*, le nem győzött. 1834: *La Bourdonnais*, le nem győ-zött. 1843: *Stanton*, veszített 1851-ben, An-derssennel szemben. 1851: *A derssen*, veszített 1866-ban Steinitzszal szemben. 1858: *Morphy* le nem győzött. 1866: *Steinitz*, veszített 1894-ben *Lasker*-rel szemben, ki 1894 óta a sakkmeisteri dicsőség tulaj-donosa.

\* Peking városát 17 méter magas és 13 méter vastag kőfal veszi körül, mely 500—1000 éves lehet. A város maga 24 km. kerületű.

\* A matematika tanárai között nagy hírnélvre tett szert *Kovalszki* Zsófia asszony, ki a stockholmi egyetem rendes tanára volt és igen sok kitünő szak-munkát írt, de már 38 éves korában 1891-ben meghalt. Ujában ugyancsak Stockholmban egy nő tanít matematikát, *Wedel* Anna, egy előkelő állami hivatalnok leánya, egyelőre azonban csak mint tanársegéd.



"AZ Ő EGÉSZSÉGÉRE!"

Margitay Tihamér festménye.



LEÁNYNÉZŐ A ZÁRDÁBAN.

Margitay Tihamér festménye.



## A KARÁCSONYHOZ FÜZŐDŐ EMLÉKEK.

Künn az ezer meg ezer csillagolt fényes éjben, az álmlában szendergő világ pihenő némaságában, tisztán csendülnek a harangok, hirdetve békét az embereknek. Ezredévek vér- és könytengerén át röppen az izenet a messze kelet egy megszentelt zugából, hogy megtalálja útját a késő nemzedékek szívébe is. Azóta hány nagy hagyományt, hány fényes alkotást ostromoltak meg és döntöttek romba az évezredek viszontagságai; de az az egy, melyet «akkor», azon az éjen irt volt az idők lapjára egy ihletett éj világrázó eseménye, örökké frissen, örökké biztatón él a lelkekben.

Látjuk «Őt» most is, kétezer év múlva, széledező nyáját követve az Esdraelon kopár síkjain; látjuk a történelmi tájon napégette areczsal, görbe botjára támaszkodva, a mint sejtelmes, lélektől tükröző szemével merengve néz a távolba, nesztelen hangokra figyel, társalog az elszuhanó szellővel, mintha szeráfok izenetét hordanák hozzája. Milyen gyöngéden kalauzolhatta nyáját a szirtes, kövecses talajon, milyen szeretettel vezethette le a lejtős szakadékon; ugyanazzal a világot eltöltő szeretettel, mellyel az emberiség nagy nyáját igazította a szomjuságát oltó friss forrásokhoz. Ha most ez a a szegény, igénytelen pásztor visszajönne, földre szállana megint, Salamonnak minden dicsősége fölérné-e az övét s a világ minden caesarjainak lenne-e oly kiséréte, mint ennek az egyszerű, alázatos pásztornak, kinek bölcsője kétezer évvel ezelőtt ringott Betlehemben?

És mégis nem meglepő-e, hogy egy ilyen életnek, mely a világ legmeghatóbb drámájának szolgált kiinduló pontjánál, mely a legtisztább erények fénylő mintaképe marad az idők végtelenségig, hogy egy ily életnek folyásáról oly kevés hiteles az, a mit a közvetlen adatok és a valót újjáteremtő, hézagait betöltő tudományos hozzávetés nyújthatnak? Vagy nem épen azt igazolja-e ez is, hogy az ünnevelt isteni gyermek, a Megváltó gyermekkori pályája nem is igen különbözhetett attól a sok ezertől, a melyben ebben az időben minden szegény gyermek élete folyt.

Mindenki tudja, hogy a legenda szerint József szegény ácsmester volt, s felesége, Mária, font és szőtt a család számára. De azt teszi-e ez, hogy a gyermek Jézus épenséggel abban a szegény sorsban született, melyről a Talmud azt mondja, hogy: «négy fajta embert kell a halottak közé számítani: a vakot, a belpoklost, a szegényt és a gyermeket!» Teljességgel nem.

Hogy József ácsmester volt, az semmit nem jelent, mert a törvény megszabta, hogy minden izraelita, legyen bár szegény vagy gazdag, valamiféle foglalkozást üzzön. Vannak hagyományok arra is, hogy Mária tulajdonosa volt annak a nazarethi háznak, melyben a család lakott; azt pedig a szentírás is említi, hogy a napkeleti királyok által vitt ajándékok közt arany is volt. Ez pedig elég lehetett arra, hogy eltartsa a családot az egyiptomi futás alatt és később Nazarethben. Jézus tehát nem lehetett...



TEMLOMBÓL JÖVŐK KARÁCSONY NAPJÁN EGY BÉKÉSMEGYEI HELYSÉGEBEN.

tett földhöz ragadt szegény. Habár gazdagságban sem bővölködött valami nagyon. Épen elegendő volt ez a helyzet arra, hogy a kis Jézusnak se hiányozzanak hasonló játéktársai, kikkel futkározhatott a réten, megrenghetett a felhők vonulásán a tisztas Hermon-hegy-öcsüce felett. Csakhogy ez a gyermeki szabadság hamar véget kellett, hogy érjen. A Talmud vas szigora korán érezte hatalmát a fogékony ifjú lelken. Annál inkább valószínűnek kell ezt tartanunk, ha meggondoljuk, hogy a komoly, szelid hajlamu gyermek hamarabb fejlődött egyvívásu társainál, s mikor még más gyermek anyja ölén játszadozott, az ő szelíme megnyílt már a tudományok világának, elméje sováran szívta magába annak kincseit.

El kell hinnünk azt is, hogy ez a tudomány, nem az iskolák mindennapi oktatásából merítette mély és tiszta forrását. Lehet, hogy már anyjától elsajátította az ábécze titkait, de bizonyos, hogy sem ő, sem a zsinagóga nem lehetett képes Jézust arra a tiszta bölcseségre tanítani, melyben elméje világolt. Hogy lehetett volna különben az, hogy még férfikora előtt a világot úgy ismerhette, mint Hillel, a farizeusi tudós iskola egyik legkiválóbb tagja százhusz éves életének megfeszített tanulmányai dacára sem?

Az akkori iskolák különben is rendkívül kezdetlegesek voltak, körülbelül megfelelők annak, a milyet most a legbarbárabb keleten találunk. Minden oktatás tárgya a törvény volt egyedül és pedig csupán szóbelileg. Könnyen elképzelhetjük magunknak egy ily iskolai tanítás egész rendszerét, közbül, emelkedett helyen a tanítóval, míg a gyermekek a földön körbe ültek s hangosan ismételték a felolvasott leckét, míg csak könyv nélkül meg nem tanulták. Így csepegtethette belé anyja is az első ismereteket, térdein kiterítve a Thorát, míg a mosolygó fücska karját anyja nyaka köré fonta, ez pedig egyik karjával derekát ölelte át. Hangjuk szelid és suttagó, a gyermek felfogása gyors és értelmes lehetett. Kétségkívül a nazarethi pásztor-emberek meglehetősen együgyűek és tudatlanok voltak. De a törvényt mindenik ismerte, s egy évben egyszer legalább fölkeresték Jeruzsálemet az ünnepekre. Minden esetre tömegesen keltek útra s így kellett történni akkor is, mikor Lukács evangélista II. rész 46.-47. versei szerint «találák a gyermeket a templomban»

bölcsék és tudósok közepette, kik fejtegetéseit álmélkodva hallgatták.

Az ily menetek élén ki más haladt volna, mint a mindenkitől tisztelt, közepes koru, komoly, egyszerű magaviseletű József? Felesége, Mária, akkor mintegy huszonhét éves lehetett; nyájas, szerény, édes szavu és halvány arczu, szelid kék szemekkel s aranyba játszó sötétszőke hajjal. Öszvéren haladt, körülé, atyjokat követve, felnőtt fiait: Jakab, Simon, Judás, épen mellette pedig a korán fejlődött 12 éves gyermek Jézus. Ruházata egyszerű, feje átkötte fehér kendővel, egyik szeglete turbászserüleg homloka alá csusztatva, a másik szöglete szabadon. Fehér tunika fedte testét is, nyakától térdéig le, derekán övvel átkötte; karjai, lábszárai csupaszok, lábain primi-



Karikában vagy keresztúton állás karácsony éjszakáján. (Felső-ausztriai népszokás.)  
Greil Alajos rajza.

tív szandálok ökörirha talppal, melyet bokáinál szíjjak fűztek össze. Kezében frissen vágott botot hordott, mely magasabb volt nálánál. Így haladt szent család, meg-megpihelve a datolyák hűs lombjai alatt s «béke veletek»-kel köszöntve a szembejövöket.

És milyen volt vajjon a világ reményének dolyfős üldözője, a kegyetlen király, milyen volt Herodes? Hogyan rajzolódik kétezer év letűnt világából képe most képzeletünk elé, a mint megjelenülni látjuk azon az emlékezetes éjszakán, mely az emberiség történetének fordulópontja volt? Senki sem állítja nagyobb művészi közvetlenséggel, az archeologia és ethnografia valószínűségeinek mesteribb fölfogásával élénk, mint Renan utolsó, hátrahagyott művében. Szerinte Herodes egy erős, vitéz, okos és daliás arab volt, megedzve minden fáradtság ellen, kiről az is föl van jegyezve, hogy tiszter házassodott és legalább tizenöt gyermeket hagyott hátra.

Mint az idomeai Antipater, Hyrkán zsidó király miniszterének fia, előbb Galilea helytartója volt, majd felhasználva atyja megmérgezését, Jeruzsálem ellen ment, s Antonius által sikerült kinevezetnie magát Judea királyává. Elfoglalta Jeruzsálemet és véres harcok után kardéle hányatta Judea népét. Bár mindenre képes volt, még nemtelten cselekedetekre is, ha ezzel célját elérheti, mindazáltal Renan szerint nem hiányzott benne az igazi nagytermetség sem. Csakhogy soha sem tudott összhangzatba jönni az országgal, mely felett uralkodott. Tisztán világi jövőről álmódott, holott Izrael jövője teljesen vallási volt. Kegyetlen, indulatos, hajthatatlan természetű, semmit egyebet nem nézett, mint személyes érdekét. Vallás, böleselet, hazafiság, erény előtte üres szavak voltak. De bár egy pillanatra el tudta is nyomni a fanatizmust, a vakbuzgóságot, munkája mégis csak fél maradt. Tény, hogy a Krisztus tanai megbuktatására törekedett, de azért a zsidóságnak sem volt őszinte barátja; hellel volt testestől-lelkestől, mint Antiochus Epiphanes, s szabadelvű, türelmes zsidóságot akart a régi, elfogult, bigott zsidóság helyébe.

Legérdekesebbek Renan következtetései ott, hol határozottan kétségbevonja, hogy Herodes, mint az evangelium írja, parancsot adott volna, a csecsemők lemészárlására. Való igaz, hogy egyetlen történetíró sem említi ezt a tényt, maga Flavius Josephus zsidó történetíró sem, ki pedig lelke mélyéből gyűlölte Herodest, s kire Renan is legjobban látszik támaszkodni. Azután még Whiston és Fréret számításai a híres kanonista Dyonisius khronológiája alapján azt bizonyítják, hogy Herodes meg sem érte Krisztus születését: *négy évvel azelőtt halt meg.*

Min alapul tehát az a sötét hírvév, mely a Herodes névhez a keresztény világ előtt ezredévek óta tapad lemoshatatlanul? Nem lehetetlen, hogy fiaival való áldatlan hareza szolgáltatott kiindulási pontot a legenda kitoldásaihoz. Mariamnával való házasságából két fia született, kikkel sok kellemetlensége volt, melyek végre odavezették, hogy saját gyermekeit megölette.

Beteg, csaknem haldokolva, Herodes még a szokottnál is ingerlékenyebb lett. Gonoszsága határt nem ismert s egész az örülség fokozódott, midőn megdöngölte, hogy halála a zsidóknak öröme fog szolgálni. A callirhoé-i fürdőre vitték, hol meleg olajfürdőt vettek vele. Majd belehalt. Deliriumában szünetlenül azon töprengött, miféle kegyetlen módokkal lehetne a zsidókat kényszeríteni, hogy halálát gyalozzák. Vérengzéseken törte fejét, meg akarta magát is ölni. Ekkor fia, Antipater, halottnak híven apját, rá akarta venni poroszloít, hogy bocsássák szabadon. Ezek beárulták szándékát a királynak, ki parancsot adott, hogy fiát öljék meg.

Ezért mondta volt Augustus császár is Herodesről: «ennek a Herodesnek inkább disznója volna az ember, mint fia». A kegyetlen ember még öt napig élt fia megöletése után, de a mitől rettegett, nem kerülhette ki. Izrael örömhírként fogadta a haláláról szóló jelentést.

A világi történetírás a hagyományoktól eltérőleg írhatja le a betlehemi eseményeket. De a mi azokban nagyszerű, fenséges és örök időkre szóló, azon nem módosíthat semmit a komoly bírálat sem, nem esőkenheteti mély tanulságai erejét, nem törheti meg fölemelő, szívekhez szóló varázsát.

## MÁRIA ÉS GYERMEKE.

Kis fiam, édesem, rejtezz kebelemben,  
Forró ölelésem itt melegedve!  
Büvös szemedet de esükd be előttem,  
Én bűm, gyönyöröm, te mennyei lény!  
Ne Máriának, anyádnak hij engem,  
Bár tudom, hogy nem vagy enyém.  
Ne sírj, ha nagyon szorítom fejedet!  
Mert éjjel, e bamba barmok közepett  
Gyöngének vélek s rám szorulónak;  
Feledem fenséged' s a barmok neszt,  
Kicsikémnek nézlek és úgy állalak  
Mint más anyák teszik.

A szemed lecsukva, de ki Izrael  
Védője: az nem alszik soha el.  
S míg én álmatlan fekszőzöm mellett,  
Te kis kezdetet anyácska szemén  
Jártatva lágyan, azt befedted  
S nagyok, de puhának érzem én.

Úgy 'ő nekem, hogy kebledre boruljak,  
Te átölelj és hints rám égi nyugalmat.  
Mert gyöngé, kicsiny s fáradt vagyok ám,  
Lágy karjaid jól elbirnak engem!  
Tedd mindenem, Uram, karjaid' álám  
És hagyj rajtok pihennem!  
Angolból: Szász Károly.

## A KARÁCSONYFÁNÁL.

Rakosgatjuk, rendezgetjük,  
Édes gonddal diszitgetjük,  
Ide gyertyát, oda himet;  
Majd örülnek a kicsinyek.

Egyszerre csak lopva, sebtén,  
Összenézünk mind a ketten  
S tudja Isten, hogy' történik,  
Sirmi kezdünk 'ő is, én is.

Én se mondom, 'ő se mondja,  
De csak egy a szívünk gondja:  
Kiket elvett a Teremtő,  
Mit csinál a másik kettő?

Hideg, sötét éjszakaiban  
Feküsznek a föld fagyában,  
Letakarja a sír dombja,  
Nem gyül ott ki karácsonyfa.

Édes Jézus, lásd, mi ketten  
Sirhatunk csak tehetetlen;  
Te ragyogj be álmaikba,  
Te vedd őket szárnyaidra!

Inczédi László.

## AZ ANGYAL.

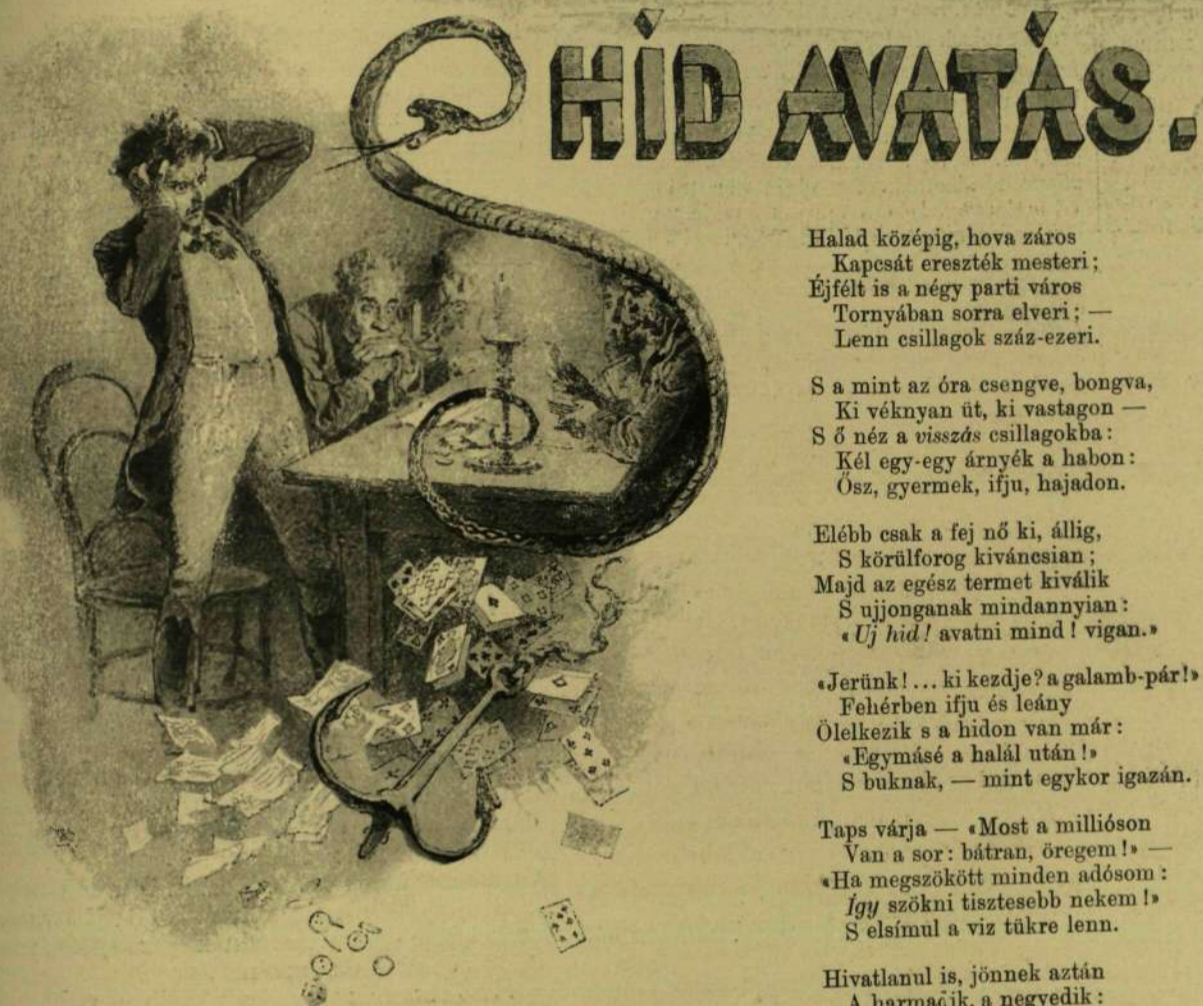
Óránk kettyegése  
Meghallik a csendbe' —  
Édes kis Jézuskám:  
De soká lesz este.  
Fogy a tűrőműve  
Fűnek, leánynak,  
Alig-alig bírja  
Csepp szívük a vágat...  
Nem köll most a nóta,  
Se mese, mondóka,  
Pedig Hófehérke  
Főleled azóta...  
Maradhat magának  
Ökörsem-királyfi:  
Az én drága népem  
Angyalt akar látni,  
Alig győzi várni.

Ám a leg tudósabb  
Ráijeszt a vágyra:  
Hétszer leste 'ő már,  
De soha se látta.  
Hegyibe a híres  
Könyvből idézett,  
Nagy búbanátára  
Lacizka szívének:  
Azt mondja, az angyal  
Csupa tiszta lélek,  
Láthatatlan lélek...  
Olvasatlan csókját  
Még meg is tetézi,  
De szeretem nézni...  
Láttam az este is,  
Nagy dologban éppen —  
Mi mennyi drágaság  
A keze ügyében!  
Láttam ott kibontott  
Arany-ézüst hálót,  
Hétszín miligyertyát,  
Dióházban állót.  
Annyi kardot, puskát,  
Annyi angyalfiát,  
Ki boldogítana  
Egész ármádiát.  
De volt ott bábu is,  
Ki szöke, ki barna,  
Rózsaszín ruhájok  
Gyöngyökkel kvarrrva,  
Tég elvezett!... 'ő vándor-útnak  
Pirosodott alma,  
Kész kerek tükör volt  
Nekie a hamva;  
A diót, mogyorót,  
Nem is hozom szóba,  
Aranyos szepőlve  
Van az mind beszörva:  
Ki-kiporozózza.

Addig-addig aztán,  
Hogy pör lett' belőle, —  
Én leszek a bíró,  
Gondoltam előre.  
Igazságot mondok,  
Arany igazságot,  
Tudok én egy angyalt,  
Mindennap is látok;  
Egész életünket  
A ki aranyozza,  
Ezer örömlenket  
Egy maga okozza.  
Rendezte az angyal  
Drága portékáit,  
Ki s melyik kié lesz:  
Tűndötti sokáig,  
Eltalálta végre  
Valamennyünk részét, —  
Meg is csókoltam a  
Köntöse szegélyét,  
Az isten áldja meg  
Valahány lépését...

Te tudós galambom  
Fogd be a kicsiny szád:  
Látom, kitaláltad  
A beszédem nyitját.  
Szavamat megérted  
Jó előre tudtam, —  
Ugy-e kis báránym  
Egy szót se hazudtam?  
... Beborult azonban  
Nézétek, az alkony,  
Az angyalnak ezüst  
Csengettyűjét hallom:  
Az öreg házunkban  
Kigyúlt a szövétnek,  
Ugy-e, de szépen szól  
Az angyali ének,  
Egyaránt becézi:  
Istennek dicséret!

Móra István.



Szolt a fiú: «Kettő, vagy semmi!»  
És kártya perdül, kártya mén;  
Bedobta... késő visszavenni:  
Ez az utolsó tétemény:  
«Egy fiatal élet-remény.»

A kártya «nem fest», — a fiúnak  
Vérgyöngy izzad ki homlokán.  
Tét elvesztett!... 'ő vándor-útnak  
— Most már remény nélkül, magán —  
Indul a késő éjszakán.

Előtte a folyam, az új híd,  
Még rajta zászlók lengenek:  
Ma szentelé föl a komoly hit,  
S vidám zenével körmenet:  
Nyere «szűz-szent Margit» nevet.

Halad középig, hova záros  
Kapedni és vetkezni kell;  
Éjjelt is a négy parti város  
Tornyában sorra elveri; —  
Lenn csillagok száz-ezerei.

S a mint az óra csengve, bongva,  
Ki véknyan út, ki vastagon —  
S 'ő néz a visszas csillagokba:  
Kél egy-egy árnyék a habon:  
Ősz, gyermek, ifju, hajadon.

Előbb csak a fej nő ki, állig,  
S körülforog kíváncsian;  
Majd az egész természet kiválik  
S ujjonganak mindannyian:  
«Uj híd! avatni mind! vígan.»

«Jerünk!... ki kezdje? a galamb-pár!»  
Fehérben ifu és leány  
Ölelkeznek s a hidon van már:  
«Egymásé a halál után!»  
S bukznak, — mint egykor igazán.

Taps várja — «Most a millióson  
Van a sor: bátran, öregem!» —  
«Ha megszökött minden adósom:  
Így szökni tisztebb nekem!»  
S elsimul a víz tükre lenn.

Hivatlanul is, jönnek aztán  
A harcaik, a negyedik:  
«En a quaternót elszalasztám!»  
«En a becsületet, — pedig  
Viseltem négy évtizedig.»

S kört körre hány a barna hullám  
A mint letűnnek itt, vagy ott.  
Jön egy fiú: «én most tanulám  
Az elsőt: pénzem elfogyott:  
Nem adtak: ugrom hát nagyot!»

Egy tisztos agg fehér szakállal  
Lassan a hidra vánszorog:  
«Hordozta ez, míg birta vállál  
A léte: mégus nyomorog!» —  
Fogadd be, nyilt orvény-torok!

Unalmas arcz, félig kifeszve —  
Egy úri nő lomhán ki-kel:

«Ah, kínos élet: reggel, este,  
Öltözni és vetkezni kell;  
Ezt is hullámok nyelik el.

Nagy zajjal egy dült férfi váza  
Csörtet fel és vigyorgva mond:  
«Enyém a hadvezéri páleza,  
Mely megveré Napoleont!»  
A többi gudós: «a bolond!...»

Szurtos fiú ennek nyakába  
Hátul röhögve ott terem  
S ketten repülnek a Dunába:  
«Lábszijra várt a mesterem:  
No, várjon, míg megkérelem!»

«En dús vagyok» kiált egy másik  
S élvezni többé nem tudom! —  
«En hű valék a kézfogásig  
S elvette Alfréd a hugom!»  
Eltűnnek mind, a járt uton.

«Párban ezt én így fogadtam:  
Menj hát elül, sötét golyó!» —  
«En a szemérmét félrehagytam,  
És íme az lón boszuló:  
Most vőlegényem a folyó. —»

Igy, s már nem egyenkint, —seregben —  
Czikázva, némán ugranak;  
Mint röpke hal a tengereken;  
Vagy mint csoportos madarak  
Föl-föltreppenve, szállanak.

Órjás szemekben hull e zápor,  
Lenn tánczol órjás buborék;  
Félkörben az öngyilkos tábor  
Zúg fel s le, mint malomkerék;  
A Duna győzi s adja még.

Néz a fiú... nem látja többé,  
Elméje bódult, szemek vak;  
De, a mint sürűbbé, sürűbbé  
Nő a veszélyes forgatag:  
Megerzi sodrát, hogy ragad.

S nincs ellenállás e viharnak, —  
Széttörni e varázs gyűrűt  
Ninesen hatalmas földi karnak. —  
Mire az óra egyet üt:  
Üres a híd, — csend mindenütt.

ARANY JÁNOS BALLADÁI ZICHY MIHÁLY RAJZAIVAL.

Ráth Mór kiadása.

Ráth Mór díszes új vállalatot indított meg Arany János balladáinak illusztrált kiadásával. A kitűnő művész Zichy Mihály, a rajz a nagy mestere illusztrálja Arany balladáit s a szöveget is ő másolja jellemzően írással. Zichy évek óta foglalkozik Arany illusztrációjával, egész szeretettel és élvezettel, a nagy költő szolgálatába adva hazafias érzését, teljes művészetét. Az új vállalat perspektívából átvezessük a következőket:

Nagy költőnk halhatatlan alkotásai közül talán a balladákról mondhatni el leginkább, hogy a figyelmesebb vizsgáló előtt a gyönyörködésnek mindannyiszor felrészlő forrásait tárják föl. Ezért a balladák fejtegetésére és magyarázatára irodalmunknak legkitűnőbb esztétikai szentelték idejüket és fáradságukat.

De minden kommentár között bizonyára legkedvesebb és legvonzóbb az, a mit egy genialis festőművész adhat, a kinek képelete a költő szellemi alkotásait elevenen, képekben testesíti meg, s a ki művészetének eszközeivel a költő alkotásait szemmel láthatókká tudja varázsolni.

Világhírű nagy művésznünk, Zichy Mihály, évek

magyarázatával foglalkozott, különösen bizonyítja az, hogy Zichy Mihály azok egész szövegét is a saját kezével írta meg, mondhatni a szavakat a rajzokkal mintegy művészi egységbe olvasztotta össze, mi különösen érdekessé és becsessé teszi a gyűjteményt.

Ha szabad volna merész kifejezést használni, Aranyt a balladák Shakspeare-jének nevezhetnők, írja Gyulai Pál. Ilyen merész és nékül is bizvást elmondható, hogy e balladák: Zichy rajzaival illusztrálva, a magyar szellemi teremtő erő legjava alkotásai közé tartoznak és a legmagasabb műveltségű nemzetek legelső rangú díszműveivel bátran versenyezhetnek. Sőt egy-egy költői mű egész tartalmának rajzok által való illetően genialis kimerítő művészi előadása egyáltalán az egész világirodalomban alig-alig található.

A balladák egyenként jelennek meg, royal folio alakban, s ha a sorozat elkészül, nagy díszes albumot alkotnak. Az első illusztrált ballada „A walesi bárdok” a művész által leírt szöveggel, egy egész lapra terjedő illusztrációval s a balladát befejező záróképpel jelent meg most, s ennek ára 3 ft. Egy-egy egész ballada ára terjedelméhez, az illusztrációk számához és nagyságához képest 2—6 ft lesz. A Zichy Mihály által eddig leírt, illusztrált és reprodukció alatt levő balladák még a következők: *Hidavatás* 1 albumlappal, 4 szöveg illusztrációval, *Bor*



A díszláda, melyben Wekerle miniszterelnöknek Budapest díszpolgári oklevelét átnyújtották.

óta foglalkozik Arany balladáival. Tárcajában évek óta kész vázlatokkal várta a kedvező órát, midőn egyéb feladataitól kisse szabadulva, azok kidolgozására szentelhesse erejét. Élvezettel, gyönyörűséggel, egész lélekkel csüggedő feladatán, buzgón óhajta — a mint egy erre vonatkozó levelében írja — bele-tenni e kedvezés művébe „a mit Isten tudnia adott.”

Alkotó képzeletét, ízlését, humorát, kifogyhatatlan művészi leleményét, óriási rajztudományát, egy szóval azt a tüneményes művészi teremtő erőt, a melyet a francziák kitűnő műkritikusa Gauthier Teofil „un monstre de génie”-nek nevezett, ezúttal teljesen a költő szolgálatára adva, sorról-sorra, kép-ről-képre követi annak alkotásait, de mégis önálló, mégis eredeti, mégis mindenütt „Zichy” maradt. A rajzok száma, beosztása, compositiója, kidolgozása tekintetében teljesen szabadon követte a saját inspirációját.

A hol a ballada cselekvénye egy főjelenetben pontostól össze, ott a művész is egy nagy képre csoportosította alakjait; a mely balladának menetele folyamatosabb, annál az illusztráció is kisebb jelenetek sorozatával követi a cselekvényt. A mint Arany a tárgyhoz mérten változtatja hangját, rhytmusát és vers alakjait, úgy változtatja Zichy is a művészi előadás módját.

Ekként a huszonkét balladához mintegy százötven kisebb-nagyobb rajzot tervez, melyek részint vázlatban, de nagy részben már teljesen ki is dolgozva, kiadásra készen állanak.

A kiváló előzereteket, kedvet és gyönyörűséget, melylyel nagy művésznünk e költemények művészi

vitéz 4 szöveg-illusztrációval, *Ejféli párba* 1 albumlappal, 3 szöveg-illusztrációval, *Agnes asszony* 1 albumlappal, 7 szöveg-illusztrációval, *Ünnepröntők* 1 albumlappal, 3 szöveg-illusztrációval, *V. László* 5 szöveg-illusztrációval, *Egri leány* 10 szöveg-illusztrációval, *Zách Klára* 5 szöveg-illusztrációval, *Tengeri hántás* 5 szöveg-illusztrációval, *Török Bálint* 10 szöveg-illusztrációval, *Szibinyáni Jank* 1 albumlappal, 6 szöveg-illusztrációval.

A magyar irodalom és művészet minden barátja egyenlő örömmel és érdeklődéssel tekint a többi füzetek elé.

KARÁCSONYI KÉPEK.

A föld kereségének minden keresztény népe bizonyos, néha sajátságosnál sajátságosabb szokások közt ünnepli a karácsonyt, a mely szokások jó része visszanyúlik még egész a pogány őskorba.

Nálunk ugyan már mind jobban elkopnak, elszintelednek s végképp el is maradoznak ezek a régi szokások, inkább csak irtágul, egyes vidékenként tartják meg magukat régi teljes erejükben. Hanem egy megmarad: Mikor megcsendülnek a kis harangok abban a régi, vedlettes toronyban s mintegy varázshangra megváltozik minden. Mint mikor a napsugártól felszakadozik, elszik a sűrű köd, úgy tűnik el a kis harang hívogató szavára a nehéz, nyomasztó gond, keserv.

A hívek mennek, egyenként, csapatostul az Ur házába, kiéneklük, kibuzgólkodják magukat, s olyan megnyugodva mennek vissza hajlékaikba! Hiszen lám megszűntett a Megváltó s az a jó

Atya, a ki őt elküldte, ezután is gondot visel az ő földi gyermekeire.

A szomszédos osztrák tartományok lakosainál még nagyon sok régi karácsonyi szokás életben van ma is.

Sok érdekes dolgot találunk erre nézve „Az Osztrák Magyar Monarchia írásban és képen” című nagy honismertető munkában, a honnan átveszünk egy pár, szomszédaink karácsonyi szokásait ábrázoló rajzot.

Itt van mindjárt egy igen érdekes jelenet: a pohár köszöntő a „badnjak” felett, a mi a *dalmatáknál* szokások és ebben áll:

Karácsony estéjén az apró népség egy nagyobb fajta tuskót czipel be a szobába, ebből lesz a *badnjak*, melyet babér-, olaj és rozsmaring-agascskákkal díszítenek. A ház kapuját és a szent képeket is babérlevelekkel ékesítik s mindent szépen összetakarítanak. Egész nap böjtölnek; este a háznép összegyűlekezik az olvasó imádkozására. Asztalhoz ülés előtt a gazda a *badnjak* nevű karácsonyi tuskót a tűzhelyre teszi. Megkoszorozott végével a tűzhöz igazítja, szentelt vizet, buzást s bort hint rá, tömjénnel megfűstölti s aztán a következő pohárköszöntőt mondja: „Az Isten nevében s jókor legyen mondva! Szerencsénkre viradjon e nap mindenkoron, s jó egészségben találjon bennünket Krisztus Urunk dicsőséges születése! Add, oh édes Istenünk, hogy még sok éven át és jó térdes mellett örvezzünk ez ünnepnek, házi békében és szeretetben, olaj- és babérgallyakkal díszesen, mint ez a tuskó itt, mindennek előtt pedig az Isten kegyelmében! Jóságos Isten! oltalmazd ennek a háznak az ifjait, tartsd meg öregeit, hogy még sokáig intézzék e ház ügyeit, ehhez hasonló jámbor cselekedeteket műveljenek, Téged, oh Isten, dicsérjenek és lelküket bűnökkel be ne szennyezzék!” E szavakra mindnyájan „Amen”-t mondanak. A gazda poharát rá köszönti az egész háznépre, mit azok sorba viszonznak. Künn lövés hallatszik, s csakhamar házról házra főlhangzó üdvölvések durrogása s az egymást köszöntő szomszédok és jó barátok újongása veri föl az este csendjét. Csak ekkor ilnek vacsorához, mely után kettenként dalra kezdenek, s tréfálkoznak, játsza és énekelgetve együtt maradnak egész éjjel, midőn az éjféli misére mennek.

Felső-Ausztria némely részeiben pedig, a keresztúton való állás van ilyenkor divatban. A mise alatt, azaz az ünnepies isteni tisztelet alatt, melyet karácsony éjszakáján 12 órakor, a kísértetek rettegett órájában tartanak, megy végbe a dolog, olyan helyen, hol két út szeli egymást, melyeken két különböző templomba viszik a halottakat. A ki erre elszánja magát, annak a három megelőző napon sem imádkoznia, sem magát szenteltvízzel meghintenie, sem kenyérdarabot vagy morzást magánál tartania nem szabad, mert a kenyér szent. Ejjélför helyben kell lennie, viharban, sötétben egyedül, míg a többi emberek az isten-tiszteleten s a karácsonyjé világánál a templomban vannak. Maga körül mogyorófabottal vagy szentelt krétával körül kell húznia, mely ne legyen ám sehol megszakadva s elég tágas is legyen, hogy a vakmerőt a megjelenő gonosz kísértetek meg ne kaphassák. Egy fekete tyúkot vagy kakast is kell bevinnie magával a körbe. Tizenkét óraker kezdődik a mozgás. Jön valami mintha égő szénás szekér volna, egyenest annak, a ki a körben áll; rémalakok teremnek elő, nyúlnak feléje, szólunk hozzá, de sem moccannia, sem mukannia nem szabad, mert különben menthetetlenül az ördög. Hogy ezt kielégítse, oda kell neki dobni a fekete tyúkot. Az előtt, a ki ezeket az íjdelmeket emberül kiállja, megnyílik a jövendő és látja a sorsot, mely reá, szomszédaira vagy egyéb ismerőseire várakozik.

Mindezek a szokások csak azt bizonyítják, hogy mily mélyen gyökerezik a népek lelkületében a karácsony-ünnep nagy jelentőségének tudata s hogy az, még ilyen és hasonló sajátságos szokások alakjában is nyilvánítani törekszik magát.

AZ ÚJSZÁSI TEMPLOM FRESKÓKÉPEI.

Lent a Cserhátnál, Pestmegye szélén, a Zagryva és a vasut mellett fekszik Újszász népes község. Néhány évvel ezelőtt még csak a község urának, a b. Orczy-családnak gyönyörű, terjedelmes parkja

volt Újszász egyetlen nevezetessége. Ma azonban méltó büszkesége a szép román stílusú r. kath. templom is, melyet a bárói család, mint meggyuróság építtetett, Weber Antal pár évvel ezelőtti elhunyt jeles műépítészünk tervei szerint. A külső alkotás szabatossága finom harmóniába olvad e monumentális épület belsejének összes berendezésével. Csinos szobrai, neves festők ecsetjéből származó képei mind művészi alkotások. Nagyon hozzájárult a templom belső szépségeinek gyarapításához az a sikerült freskókép, melyet a múlt év nyarán Túry Gyula készített.

Ez a szép alkotás, melyet másolatban lapunk jelen száma is bemutat, a templom apszisának majdnem egész mennyezetét elfoglalja, 5 méternyi szélességben és 4 méternyi magasságban terjedvén el az oltár fölött.

A kép tárgya Mária, Magyarország Nagyasszonya. Trónján ül, ölben tartja a kis Jézust. Tőle jobbra egy elagott földmívelő térdel imára kulcsolt kezekkel; mellette oldalvást egy déllezeg fiatal juhász; mögöttük a háttérben a szabadságharcznak megmaradt élő hirdetője, egy negyvennyolcas rokkant honvéd fejezi ki imádatát, a mint mankóin oda biceg, a hol minden bajra írt, orvosságot talál.

A trón balján a lelkiasztárság van ábrázolva, egy aszkéta arcú öreg püspök, mellette egy ifjú pap és hátrább egy szerény, egyszerű szerzetes képében. A trón számolya előtt félig ülő, félig térdelő helyzetben egy gyermek látható, kinek arcán a szív naiv ártatlanságával a vallásos érzés kevésbé öntudatos, de megkapó vonása párosul. Ajka imára nyílik, keze összekulcsolva, gyermekes szívvel, kissé előre nyújtott nyakkal figyelmeztet a kis Jézusra, a ki áldó szeretettel emeli kezét a gyermek feje fölé.

Mint látható, a művész motívumai egytől-egyig magyarosak. Magyarország Nagyasszonyát olyan környezetben akarja bemutatni, a mely minket magyarkokat leginkább érdekelhet. A vallásosság bensőségét, a hódolat mélységét szólaltatta meg Túry az arcokon. Az egész kép szerkezete, az arcok jellemzete, sajátos, a lélek belsejét visszatükrözőtő ábrázolása, a színek élénksége, de tárgyhoz illő összhangzása, tónusainak meleg, költői lendülete mind megérdemlik a műértők figyelmét.

Lévay Mihály.

MULATTATÓ TERMÉSZETTANI KISÉRLETEK.

A természeti törvények alkalmas felhasználásával igen érdekes mulatságos bűvészi mutatványokat lehet rögtönözni, a melyekhez semmi nagyobb előkészület vagy költségesebb eszközök nem szükségesek s mégis igen kedves szórakozást nyújthatnak a hosszú téli estéken, a dologban járatosokra nézve pedig nagyon meglepők lehetnek. Nem is említve a gyermekeket, a kiknek az efféle mutatványok rendkívüli örömet okoznak. Azért bemutatunk most egy néhány ilyen fogást, a melyet mindenki könnyen megcsinálhat, megjegyezvén, hogy a most megjelent „Tom-Tit száz újabb kísérletek” című könyvből, honnan mutatványainkat átvettük, több mint száz ilyen érdekes kísérlet van leírva.

1. A törött palack.

Nagyon könnyen megcsinálható a palacknak le-törni a nyaka. Aztán rendesen kidobjuk az egészet, mint haszontalan törmelékét.

Pedig egyszerű módon lehet még hasznos edényt alakítani az aljából. Csak simává, egyenessé kell tennünk a törés helyét. Ez nem boszorkányság. Töltsük meg olajjal a palack alját egészen odáig, a hol egyenesre kívánjuk levágni a rovátkáisan töredezett szélét. Ekkor helyezük olyan asztalra, mely pontosan vízszintesen áll, s az olajba mártunk bele hirtelen egy izzó tűzreze hevített vasdarabot. Pattogás, cecegés fog hallatszani, s azt vesszük észre, hogy az üveg teteje körökörül levált azon a vonalon, a hol az olaj már nem éri.

Ekkép a törött üveg maradátként még használható edényné alakíthatni, s pl. egy-egy pohár, mely a felső szélén kiesorbult, a oszoba rész lepatantása után még igen jól szolgálhat tovább.

Ugyane módszerrel üveg-karikákat is készíthetünk a törött palackból. Az egyetlen felső rész lepatantása után elveszünk az olajból annyit, a milyen szélesnek kívánjuk a karikát. A tűzes vas bemártása után az üresen hagyott rész leválk. Ily módon az egész palack-maradékot főlzabdalhatjuk karikákká.

A ki jártas a fizikában, hamar kitalálja az okát, miért és hogyan történik az üveg szétválása. Bizonyos idő szükséges hozzá, hogy, ha az üveg kissé vastagabb, a palack belsejében keletkezett magas hőfok átterjedjen a külső részre is és a megfelelő kitágulást előidézzék. Ha a hőfok emelkedése nagyon gyors, mint a jelen kísérletnél is, akkor az üveg csak belőről táglul s bekövetkezik a törés.



Falfestmény az újszászi templomban, Túry Gyulától.

Ezért pattan meg a hideg pohár, ha forró vizet töltünk bele. Megjegyzendő, hogy itt csak a közönséges üveg értendő, nem az olyan erős gyártmányu, mely ép arra való, hogy nagyobb hőfok-különbségeket is kibírjon.

2. Az önműködő gyertyaoltó.

Sokan szeretnek este az ágyban olvasni, az egyik kényelemből, a másik hogy hamarabb elaludják. Az elalvás néha nagyon is sikerül: égve marad a gyertya s ebből akár tűzi veszedelem is származhatik, mindenesetre pedig az, hogy a gyertya tövig ég, ott meggyulad a papiros és csöppet sem kellemes illattal tölti meg a szobát.

Ezt a bajt elkerülhetjük az önműködő gyertyaoltóval, melyet igen egyszerű alkatrészekből állítottunk össze. Ezek: egy fél dióhéj, egy darab drót és egy darabka nyúlós kaucuk-zsinór. Mindenek előtt a drótot görbítjük olyan alakúra, mint rajzunkon középen látható. Aztán megtűszített sodronymyal két lyukat fúrunk a dióhéj hegyes végébe egymással szemben, közel a szélhez. E lyukakcskákon keresztül fűzzük a kétért fogott kaucuk-zsinórt s ennek két végét gyufaszálakból letört kis szőrekre feszesen ráhuzzuk és kötjük. Most a megörbített drót fejtét keresztülhúzzuk a dióhéjban levő kaucuk-zsinórok közt s a két gyufadarabkával többszörösen megcsavargatjuk a kaucuk-zsinórt, úgy, hogy a drót bepattan a dióhéj belsejébe s ha erővel visszahajlítjuk is, mindjárt újra visszazapattan, ha eleresztjük.

Most már csak rá kell illeszteni az oltószerszámot a gyertyára. Meghatározzuk, meddig éghet a gyertya s a drót lenyuló két ágát úgy illesztjük a gyertyaszálra, hogy a vízszintes irányban kifeszített dióhéj hegyét épen ott szúrhatjuk a gyertya oldalába, a meddig az égést kívánjuk. Mikor a gyertya idáig égett, a dióhéj hegye nem talál többé ellenállást s a kaucuk-zsinór szétszóródní tőrészük. Ezzel azonban bukfenecze kényeszerű a dióhéj, mely a gyertya kanóczára csapódik s a lángot rögtön és teljesen kioltja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Jókai műveinek nemzeti kiadása. A karácsonyi ünnepekre a Jókai jubileumára összes műveiből rendezett kiadásból *tíz kötet* hagyta el a sajtót, s ezzel együtt a nemzeti kiadásból immár husz díszes kötet van a közönség kezei közt, önmagát kinálva örök becsélnél fogva a karácsonyi könyvtárczában aján-dék-könyvei közt.

Az újabb sorozat a következő regényeket tartalmazza: *Szegény gazdagok*, *Politikai divatok*, *Szomorú napok*, *Véres könyv*. Maga a „*Dekameron*” három kötetet foglal el, kivülök pedig még a következő novelláskönyvek vannak: *Dékvirágok*, *Oceánia*, *Árnyképek*, *Népvilág*. A kötetek külső kiállítása is megfelel a művek kitűnőségének, s annak a cél-nak, hogy külsőleg is méltó legyen minden olvasó-asztal ékítésére. Megszerzésük pedig lehetővé van téve még azoknak is, kik annak idején a jubiláris díszkiadásra nem fizettek elő. Mert a kiadó egy újabb kiadás közrebocsátása által, mely csak lényeg-telen külsőségekben tér el a jubiláris díszkiadástól — az epokhális nagy művet hozzáférhetővé teszi a magyar irodalom minden barátjának az által, hogy a nagy munkát havonként fizetendő 3 ftos részlet-fizetésekkel is megrendelheti. A ki tehát még ebben a hónapban három frtot küld be — mint

első havi részletet Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadására — a vállalat rendezésével és a könyvek kiadásával megbízott Révai testvérek céghez, (Budapest Váci-utca 1.) az azonnal megkaphatja az eddig megjelent husz Jókai-kötetet, a mely minden félévben újabb tíz kötettel gyarapodik. A magyar olvasó közönség bizonyára élni fog az alkalommal, hogy könyvtárát a nagy magyar regényíró gyűjteményes munkáival minél előbb gazdagítsa.

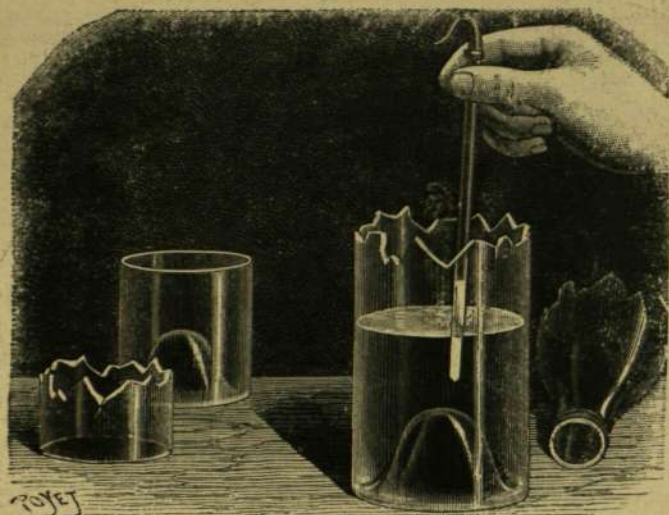
Tom Tit száz újabb kísérletek címen az Athenaeum második kötetet is adott ki abból a francia könyvből, melyben Tom Tit (Good Arthur) elmés és ügyes dolgokat ír le, részint mértani és egyéb kísérletekből és számos rajzát is ad utmutatást a magyarázatokhoz.

E tanulságosan szórakoztató munka jóformán minden művelt nyugati nyelvre le van már fordítva, s nagy népszerűségnek örvend. Az első sorozat gyors kelendőssége biztosítja ennek az új sorozatnak a sikerét is. A kötet négy részre van osztva; az első fizikai, a második mértani kísérleteket tartalmaz, melyeket a legegyszerűbb eszközökkel lehet végezni s melyek a legfontosabb tantételeket világítják meg. A harmadik rész a szórakoztatásra helyezi a súlyt s a negyedik rész mindenféle mulatságos apró kézimunkára és ügyességre. A szórakoztató kötet ára 2 ft 50 kr.

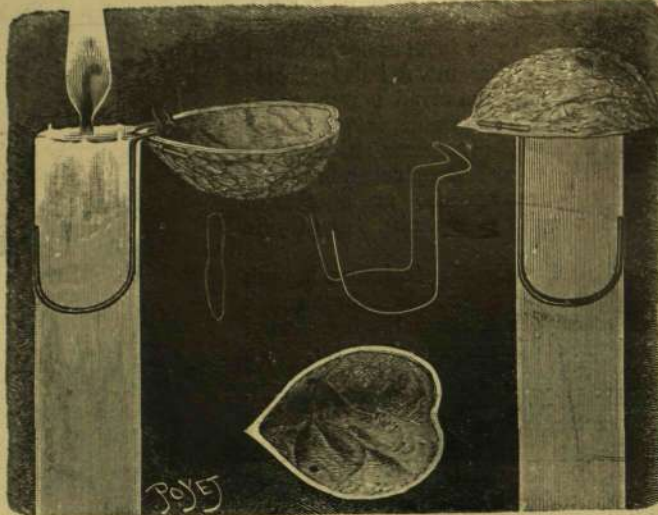
Oserdőkön, tengereken cím alatt adták ki a Légrády-estvének Dónászy Ferenc újabb könyvét, melyhez *Kozma Andor* írt bevezetést. Dónászy, a ki az ifjusági irodalom egyik hívatott művelője, az érettebb fiatalok számára írta legújabb munkáját, az utazások, a néprajz, állatvilág nyújtotta ismereteket. Kalandokat, vadászatok, tengeri utazásokat ír le egy-egy képbe és leírásba foglalja a szórakoztatás mellé az ismeretek bővítését. Az eleven előadás-hoz a természettudományokban való sok otthonosság csatlakozik, s a könyv mulatva tanít. A 12—16 éves fiúk számára nagyon alkalmas ünnepi ajándékul. Kiállítás és képei szintén alkalmassá teszik erre. Ára 4 ft.

Szinyomatú képek. A Légrády testvérek műintézete jeles festőink művei közül gyakran készítt színes nyomásban másolatokat. Újabban *Margitay Tihamér* két életképe jelent meg nálok: „*As Ó egészségére*” és „*Leánynező a zárdában*”, a két vídám és elmés kép, melyeket lapunk is bemutat, Marastoni József készítette a találó másolatokat színes nyomás alá. A rajz és színek jól adják vissza az eredetit s erős versenyt csinálnak a külföldi színes nyomású képeknek, melyekkel annyira elárasztanak bennünket. A közönség habozás nélkül vászthatja a hazai dolgot, mely legálább is van olyan, mint a külföldi s ezenkívül nem idegen, hanem teljesen otthonos oda illik a szobák díszítésére. A két tökelenes párja egymásnak; nagyságuk 70—100 cm. Egynek ára 10 ft, a hozzá való keretek pedig 6—20 ft közt váltakoznak.

A Lampel-Róbert-féle könyvkereskedés karácsonyi kiadásai ezek: *Mesék és elbeszélések*, Benedek Elektől; *husz mese*, leginkább népies mesék feldolgozása, színes és színezetlen képekkel Nagy Lászlótl és Cseréjtitől.



A törött palack.



Az önműködő gyertyaoltó.

MULATTATÓ TERMÉSZETTANI KÍSÉRLETEK.

Szines borítékba kötve 2 frt 80 kr. — *Ifjúsági olvasmányok a természet köréből*, szerkeszti dr. Szevényi Hugó tanár. Harmadik évfolyam, de azért önálló s Herman Ottó, Paszlavszky József, Borbás Vince, Mágócsy-Dietz Sándor, Bársony István, Pavlitsék Sándor ismeretterjesztő dolgozatait foglalja magában, vadászatok, a természetből vett leírásokat, stb. Illusztrálva és diszkótésben 1 frt 80 kr. — *Igaz történetek*, Ágai Adolf elbeszélései, melyek két év előtt jelentek meg először, s most ezimképes kiadásban kerülnek újra a könyvpiacon. A könyv a felnőtteket illeti. Ára 2 frt 40 kr. — *Ezer év*, képek a magyar nemzet történetéből, írta dr. Baróti Lajos. Az egész hazai történet apró fejezetekben, elbeszélő alakban, sok képpel. Ára 1 frt 50 kr. — *Don Quijote de la Mancha*, Cervantes világhírű műve, az ifjúság számára átdolgozta Radó Antal, a Doré kiosnyított képeivel illusztrálva. Ára 2 frt 40 kr. — *Az ifjúsági könyvtárból két kötet: „Jótjért” és „A kivándorlók”, mindkettő Hoffmann Ferenc elbeszélése és Bánfi János fordította; egy-egy kötet ára 50 kr. — Menzseria, kis gyermeknek való képes könyv egy csomó színes állatképpel; ára 1 frt 20 kr.*

A műcsarnok kiállítását folyton tömegesen látogatja a közönség, a látogatók száma naponként megközelíti az ezret. A vételek is élesen indulnak meg s valószínűleg igen szép eredményre fog végződni a kiállítás. Az első teremben a *karácsonyi kiállítás* is megnyit, olesó festményekkel. A közönség ez iránt is élesen érdeklődést tanúsít, mert jó alkalom kínálkozik, hogy karácsonyra és újévre jutányos áron képeket és szobrokat vehessen. A szabályzat szerint a karácsony-újévi tárlaton csak oly műtárgyak vannak, melyek ára 150 frtot meg nem halad. A képeket a vásárlók azonnal átvehetik.

Szerb művészek Budapestén. A belgrádi dalgésszüllet és a szerb kir. nemzeti színház tagjai a hó 19-ikén délelben érkeztek Budapestre, hogy a népszínházban két előadást rendezzenek jótkönyv czélra. Az indóházban már sokan várták őket. A vendégek nevében *Sztankovits Ljuba*, a dalárda elnöke köszönt meg a szíves fogadtatást. A nap folyamán a főváros nevezetességeit tekintették meg, este a színházakat nézték meg. Előadás után ismerkedő est volt az „Otthon” helyiségeiben.

Decz. 20-án és 21-ikén tartották meg előadásukat a szerb vendégek a *népszínházban*. A nézőtér fölémelt helyre nem telt meg egészen. Először a dalgésszüllet foglalta el a színpadot és *Mokranjcz* karnagy vezetésével alatt Erkel „Hymuszát” adta elő, magyar szöveggel és lelkesen. Erre a zenekar viszonzással a szerb hymuszát játszotta, a mit a jelen volt nagyszámú szerb közönség a legzajosabb „szivio”-val üdvözölt. Következtek a szerb népdalok, melyeket a magyar közönség nagy élvezettel hallgatott, s melyeket Mokranjcz dolgozott föl; majd magyar népdalokat és végül a „Szózatot” hallottunk. A dalgésszüllet jó hangú, képzett énekesekből áll és nagy biztonsággal énekel. A nők nemzeti viseletben, a férfiak frakkban jelentek meg. Utána *Subotics* János szerb költő „*Milos Obilics*” című történelmi drámájának negyedik felvonása következett, a szerb nemzeti színház tagjainak közreműködésével. Azt a jelenetet játszották, mikor a törökökkel való titkos egyetértéssel vádolt Milos Obilics elhatározza, hogy megöli Murat szultánt, s mielőtt ezt végrehajtana, elbúcsúzik feleségétől. E drámai jelenetet nagy hévvel játszották *Gavrilovics* és *Nigrinova* kisasszony, kik elsőrendű művészi erőnek bizonyultak. A közreműködők sok koszoruban és tapsban részesültek.

## A „Vasárnapi Ujság” regénytára.

A „Vasárnapi Ujság” hogy az eddig-nél jóval több szépirodalmi olvasmányt nyújt-hasson, hogy olvasóinak e részben való szükség-lelét hétről-hétre még jobban kielégítse: 1895. évi januártól kezdve állandó szépirodalmi melléklettel bővíve fog megjelenni, s e czéllal a „Vasárnapi Ujság” terjedelme hetenként egy félivel több lesz az eddigi-nél. E szépirodalmi mellékletnek „A Vasár-napi Ujság regénytára” lesz a címe s válogatott regényeket és nagyobb elbeszéléseket fog tartalmazni. Mint maga a főlap, „A Vasárnapi Ujság regénytára” is, mely felváltva fog közölni eredeti és külföldi regényeket és elbeszéléseket, művészi képekkel lesz díszítve. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára ez új melléklettel való bővítéssel is változatlanul az eddigi marad.

## Előfizetési főlhívás a „Vasárnapi Ujság” 1895-iki folyamára.

A „Vasárnapi Ujság”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *eredeti elbeszéléseket* és életképeket, részben illusztrálva, közöl *Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, Herman Ottóntól, Petelei Istvántól, B. Büttner Linától, Szivós Bélától, Kazár Emil-től, stb.* — A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelebb elbeszélő műveit mutatja be.

A „Vasárnapi Ujság” társalapja, a most már 41-ik évfolyamába lépő „*Politikai Ujdonságok*”, melyet mint az *események kü- és részrehajlatlan előadója*, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé; úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban *elszörtan* jelen meg, s így e lap kivált vidéken, hol a postafárás a napi értesülést különben is megnehezíti; a *napilapokat is sok tekintetben pótolja.*

A „*Politikai Ujdonságok*” újabbban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

A „*Politikai Ujdonságok*” hoz „*Magyar Gazda*” című kéthetenként megjelenő *gazdasági és kertészeti képes lap* van mellékelve, s ezen felül *rendkívüli mellékletekkel is bővíve lesz a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ívre terjedő tartalma.*

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a „*Világkrónika*” című képes heti közöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő nap események részletes magyarázatára szolgáló czikkeken kívül rendszeres közlő *nagyobb elbeszéléseket és regényeket* képeket, úgy szintén mulattató közleményeket, képtálcnyokat, stb.

## Előfizetési árak évnegyedre:

A „Vasárnapi Ujság” . . . . .	2 frt — kr.
A „Vasárnapi Ujság” a „Világkrónika”-val együtt . . . . .	2 frt 40 .
A „Vasárnapi Ujság” és a „Politikai Ujdonságok” . . . . .	3 frt — .
A „Vasárnapi Ujság” és a „Politikai Ujdonságok” a „Világkrónika”-val együtt . . . . .	3 frt 40 kr.

Az előfizetés bármelyik hónap elsőjéül kezdve eszközölhető.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

## KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Képzőművészeti társulat. *Szemesvári* Pál szepesi püspök 1000 frtos alapítvánnyal az orsz. magyar képzőművészeti társulat pártfogó tagjai sorába lépett.

A magyar tud. akadémián decz. 17-ikén kettős ülés volt. Először összes ülést tartottak, melyen *Tewrewk* Emil tartott emlékbeszédet *Hunfalvy* Pál fölött. Mint író, tanárt, politikust, nyelvészt, etnográfust és történetbúvárt méltatta *Hunfalvy*. *Tewrewk* ismertetőn a nyelvészeti irányoknak történetét, megjegyzi, hogy *Hunfalvy* nehéz, de dicső diadalt aratott e téren. Azt nem lehet róla mondani, hogy a finn-ugor összehasonlító nyelvészetnek a felfedezője, de minden esetre a magyar nyelvudományának a reformátora volt. Az emlékbeszédet éljenzéssel fogadták. — Utána *Szily* Kálmán főtitkár terjesztette elő a folyó ügyeket, legelőször *Xántus* János halálát jelentvén. „*A magyar nemzetségek*” című pályamunkának, melyet dr. *Karátsony* János és *Cserghő* Géza együttesen írtak, a II. osztály javaslataira kiadta az összes ülés a Péczely-díj harmadrészt, mely a munka illusztratív részének tiszteletdíjára esik.

Az összes ülést a *harmadik osztály* ülése követte szaktudományi felolvasásokkal. *Kosztány* Tamás újonnan választott levelező tag székfoglalót tartott a növényi fehérnye képződszeréről. *Krenner* József új ásványfajt mutatott be. Ez a *Lorandit* s ez thallimot, arsenit és kénrt tartalmaz. *Korányi* Sándor dolgozatát „*Új módszer a kóros sziv alkalmazkodási képességének meghatározására*” atyja, *Korányi* Frigyes, ismertette. *Fröhlich* Izidor és *Szily* Kálmán rendes tagok mutatnak be két matematikai értekezést dr. *Farkas* Gyulától és *Korda* Dezsőtől.

A *Kisfaludy-társaság*, decz. 19-ki ülésén, melyen *Gyulai* Pálenkölt, *Váradi* Antal három költeményt olvasott föl: „*Panacea*”, „*A legboldogabb*” és „*A gályarab*” czimen. Ez utóbbi a protestáns papok üldöztetését és szenvedéseit festi. *Degré* Alajos „*Márcziusi tollak*” czimen visszaemlékezéseket olvasott föl a szabadságharc nagy napjaiból; mint tűzött kalapja mellé a lelkes márcziusi fiataless, *Vasvári*, *Jókai* Lisznyai egy-egy tollat s mint mentek aztán esatákba, harcolni a haza szabadságáért. A legkitartóbban *Lisznyai* Kálmán viselte a tollat, melyet egykor kedvese tűzött kalapja mellé. De mikor meghallotta, hogy ugyanazon hölgy babérkoszorút nyújtott a Budapestre bevonuló *Windschgrätz*nek, bosszusan dobta el azt magától. Így történt az utolsó márcziusi toll. — *Kozma* Andor két szép költeményét olvasta föl. „*Az agy prédikátor*” czimen legendát a *Karaffa* által börtönrre ítélt s napról-napra „*ifjódó martírusról*”; a 2-dik, „*A Modern ifju*” s mostani léha fiataloságot ostorozza. Végezetül *Beothy* Zsolt adta elő *Szilágyi* Sándornak „*Irodalmunk a forradalom után*” című irodalomtörténeti tanulmányát, mely a Bach-korszakbeli irodalmi viszonyok élénk esetelésével kötötte le a hallgatóság figyelmét.

## MI UJSÁG?

\*A karácsonyi ünnepekre megérkezett a tél is, a maga teljes fehérségével. Vastagon terül el a hó mindenütt, s a fehér világ, a maga fényes tisztaságával, zuzmarás fáival, jégcsapos ereszeivel oly jól illik az ünnephez, mely a családi körbe gyűjt mindenkit s az ablakon keresztül csak egy tiszta, szép világot enged látni. A nagy sürgős-forgást mindenfelé a szeretet mozgó erői hajtják, s az embereket napok óta az a vágy tölti el, hogy örömet okozzanak mindenkinek, a kit szeretnek, és legfőképen a legszeretreméltóbb lényeknek, a kicsinyeknek. A szegény árvák és elhagyottak számára is egymás után gyűlnak föl a karácsonyfák. A társadalom évről-évre jobban gondoskodik rólok, s a karácsony előtti napokban a jótékony egyesületek, kisebb-nagyobb társaságok leg-  
alább egy napra, övéiknek fogadják az elhagyottakat és árvákat. A karácsonyfá apró gyertyáinak fénye sugárzik most mindenfelé. Árasznak minél több szeretetet és örömet!

minő volt gr. Andrássy Gyuláé. Akkor a külső városrészeket rendezték és az Andrássy-utal megadták a hatalmas lökést a nagyvárosias fejlődésre. Most a belvárosra került a sor: az előbb *Hatvani*-utca most, *Kossuth*-utca kiszélesítésére, a két dunai új hid építésére, a mi teljesen átalakítja az ódon belvárost. Eldől végre a nagy kaszárnyák lebontásának ügye is; a Károly kaszárnya az Új-épület nem fogják többé feltartani Budapest fejlődését, a *Gelér*-hegyről fenyegető czitadellát is lebontják. Budapest közgyűlése ezért választotta *Wekerlet* diszpolgárai közé, s az okiratot e hó 16-ikán nyújtotta át a miniszterelnöknek egy küldöttség. *Ráth* Károly főpolgármester tolmácsolta a főváros háláját. *Wekerle* a legmelegebb köszönetet mondta Budapest kiténtető figyelméért, s mikor átvette a diszpolgárságról szóló okiratot ezt mondta: „*Ez az én nemes levelem.*” A diszpolgári okirat az ily ünnepi dokumentumok egyik mesteri példánya, remek szépírással. A levél díszes ládába van elhelyezve, s mellékelve hozzá a Károly-kaszárnya, az Új-épület

**Vallásszabadság emléke Tordán.** *Torda* város közgyűlése három ezer forintot szavazott meg egy történelmi festmény előmunkálataira, a melyet az ezredéves ünnepre akar készíttetni. A festmény a magyar történelmi Torda város falai közt, az 1557-ki országgyűlésen lejátszódtott azt a mozzanatot van hivatva megörökíteni, a mikor Magyarország először mondta ki a lekiismereti teljes szabadságot, törvénybe iktatván, hogy „*ki-ki kényszerítés nélkül azon vallást kövesse, a melyet akar, s egyik fél a másikkal való vetélkedésben bosszúságtételre, vagy erőszakra menni ne merészeljen.*”

Képviselő a *Petőfi*-házban. Mult vasárnap tartották *Dunapatajon* *Kossuth* Lajos szobrának leleplezését. Az ünnepélyre *Kossuth* Ferenczel együtt több képviselő is leutazott. Visszajövet kiszállt *Kis-Körösi*, hol *Sárkány* József szívesen látott vendégei voltak. Megtekintették a *Petőfi*-házat is, mely a város tulajdona, s beirták nevüket az ott levő vendégkönyvbe. *Kossuth* a következő emléksorokat írta neve mellé: „*Elmerengve a költő végzettségű életének emlékei fölött, melyekben a szerény születés, a dicső élet és a hősi halál egy töké-*



POHÁRKÖZÖNTÉS A BADNJAK FÖLÖTT KARÁCSONY ESTÉJÉN DALMÁCIÁBAN.

Ottenfeld Rudolf rajza.

A király karácsonya. Ő felsége a király a karácsonyi ünnepeket *Münchenben*, leánya, *Gizella* bajor hercegnő családi körében tölti. Visszatérőben meglátogatta *Welsben* másik leányát, *Mária Valeria* főhercegnőszölyent.

Magyar miniszterek Bécsben. *Wekerle* miniszterelnök és *Lukács* Béla kereskedelmi miniszter e hó 19-ikén este Bécsbe utaztak. A kereskedelmi miniszter a déli vasút államosítása érdekében ment föl, a miniszterelnökkel sokkal fontosabb ügyben. A régebben lappangó válságimmár az eldöntéshez jutott. *Wekerle* miniszterelnököt a király e hó 20-ikán déli 1 órakor hosszú kihallgatáson fogadta, s némely hely szerint a miniszterelnök ekkor be is adta a kormány lemondását. Csakugyan megtörtént-e már ekkor, nem ez a legfontosabb kérdés, mert a köztudatnak már régen az a meggyőződése, hogy a lemondás ugy is bekövetkezik, miután a kormány több jelből megszerezte magának a bizonyosságot, hogy nem bírja teljes mértékben a korona bizalmát. A válság eldöntése az ünnepek előtt nem történik meg. Az ünnepek után, még a jövő hét közepén ő felsége Budapestre érkezik, meghallgatja több vezérelő politikus véleményét, s akkor fog határozni.

*Wekerle* diszpolgári oklevele. Budapest fővárosa még a nyáron diszpolgáruil választotta *Wekerle* Sándor miniszterelnököt. *Wekerle* miniszterelnöksége a főváros fejlődésére nézve ismét oly új korszak,

eredeti tervrajzának mása, továbbá a gellérthegy-i czitadella képe, a két új hid tervrajzával. Az ékes leveles ládat egyik rajzunk mutatja be.

*Lévay* Józsefet, a jeles költőt, közelebb az a meg-tiszteltetés érte, hogy Borsodmegye, melynek hosszú évek során volt ékes tollú és fáradatlan buzgó-ságú főjegyzője, egyhangú bizalommal őt emelte megüresedett alispáni székébe. Bizonyára az egész ország melegen üdvözi e szerencsés választást és szívvel óhajtja, hogy az ősz fejjé, de még mindig legjobb erejében levő kitünő írő mennél hosszabb ideig legyen feje és büszkesége Borsodvármegyének.

A nemzeti színház igazgatója. A belügyminiszter jóváhagyásával *Nopcsa* Elek báró kormánybiztos, a nemzeti színháznál *Festetics* Andor gróf titkár bíza meg, hogy az igazgatói teendőket helyettes igazgatói minőségben és czímmel végezze.

Az orsz. színművészeti akadémia igazgatója. A közoktatásügyi miniszter dr. *Várady* Antalt, a jeles író, a színművészeti akadémia tanárát, az intézet igazgatójává nevezte ki. *Paulay* Éde halála óta vezette már *Várady* az akadémia ügyeit.

*Berzsenyi* szobra. Szombathelyen a *Berzsenyi*-kör már régebben gyűjtést indított *Berzsenyi* Dánielnek Szombathelyen állítandó szobrára. Eddig 6000 frt gyűlt össze. A szobrot a Püspökvár előtti *Széchenyi*-téren akarják fölláttatni.

letes egészszé olvadnak.” *Ilyés* Bálint képviselő pedig ezt az emlékvetsert írta be:

Innen kelt ki a mag, melynek lombos fája  
Virágit széthinté a magyar hazára;  
Itt tűnt föl a csillag, melynek égi fénye  
A magyar nemzetnek legszebb dicsősége.

Házasság. Közelebb tartotta esküvőjét *Szentesen* dr. *Mátéffy* Pál, ottani fiatal orvos, nagyszámú násznép részvétele mellett, *Zsoldos* Jolánkával, a széles körökben ismert nevű *Zsoldos* Ferencz gyáros és föld-birtokos mivel lelkü leányával.

— Lapunk mai számához van mellékelve a „*Divat Szalon*” című szép kiállítású női lap előfizetési főlhívása, mely 8 évi fönállása alatt nagy elterjedést nyert a hazai hölgyközönség körében.

## HALÁLOZÁSOK.

Gróf *Bánffy* Miklós, főpohárnokmester, a magyar előkelő világ egyik érdemes tagja és a főrendek *Nosztora*, meghalt e hó 17-ikén Budapestén, 93 éves korában. Halála fölött a király nevében *Hohenlohe* herceg főudvarmester nyilvánította a részvétet családjának; *Mária Valeria* főhercegné pedig táviratot küldött. Temetése e hó 19-ikén történt meg, és *Szász* Károly ref. püspök mondott szép beszédet koporsójánál. Holttétét *Kolozsvárra* szállították, hol e hó 20-ikán volt a gyászszertartás. A református templomban föllíttott ravatalnál *Szász* Domokos püspök tartott beszédet, a temetőben pedig *Szász* Gerő esperes.

Volt, szenátor, sok ideig Turin város polgármestere, elhunyt e hó 18-án. Mint annak a városnak polgármestere, hol Kossuth Lajos oly sokáig élt, mindig a legnagyobb tisztelettel és figyelemmel tanúsította a nagy magyart iránt és rokonszenves figyelmét sokszor tapasztalhatták a Turinban járt magyarok, főképp pedig a küldöttek.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Szádecsei SZÁDECZKY SÁMUEL, ev. ref. lelkész, 1848 — 49-iki honvéd tüzérhadnagy Pustafalun (Abaúj-Tornamégye) 70 éves korában elhunyt. Halálát fia, dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanár, dr. Szádeczky Gyula egyetemi magántanár s kiterjedt rokonság gyászolja. — SZEMZŐ JÁNOS, kir. tanácsos, nagybirtokos Zomborban, életének 65-dik évében. Az elhunyt Bács-Bodrogmegyében az egykori Deák-pártnak volt vezéréfia, majd a hódási kerületnek képviselője, s ez idő tájtban Deák Ferencnek és Széll Kálmánnak bizalmas barátai közé tartozott. — SAX FERENCZ tiszaföldvári evang. lelkész, Tiszaföldváron. — POSPISCHL KÁROLY vadai plébános, szentszéki úrnök, nyug. tábori lelkész 66 éves, Vadban.

POYSRÁK DÉNESÉ, Szilágyi Piroska, Szilágyi Dezso igazságügyi miniszter nővére, a nagyváradi kir. tábla bírójának felesége, 41 éves korában, nyolcz gyermeket hagyva árván, e hó 17-én, Nagy-Váradon. A temetésre leutazott a miniszter is, ki alig egy év előtt vesztette másik testvérét, Szilágyi Et kolozvári egyetemi tanárt. — SCHWICKER HENRIKÉ, Nack Ilona, országgyűlési képviselő neje, 51 éves korában Budapesten.

Heti naptár, december hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Israélita. Rows list dates and names like Viktória, Ádám, Éva, Karácson, István I. vért. etc.

Szerkesztői mondanivalók.

Éji zene. Elbeszélés. Érző kedélyre és tehetségre mutat, de nagyon meglátszik még rajta a kezdő meséje is meglehetősen elsőfélé.

Egy történet a fővárosi életből. Elbeszélés. Nem volna rosszul megírva, hanem a tárgy meglehetősen közönséges; kidolgozása pedig hosszadalmas és unalmas, ezenkívül valóságos és visszataszító részletek is vannak benne, a mi mind hozzá járul, hogy az elbeszélést közölkeltetlenné tegye.

Mária kép. Közölni fogjuk. Ábránd és való. Álarcos bálon. Heine dala. Mignon dala. A két eredeti költemény nem egyéb gyöngye kísérletnél; szerző még nagyon tökéletlenül tudja kifejezni a mit mondani akar. Fordításai sokkal figyelemre méltóbbak, csak hogy a beküldött két dalt jobb fordításban bírja már a magyar irodalom.

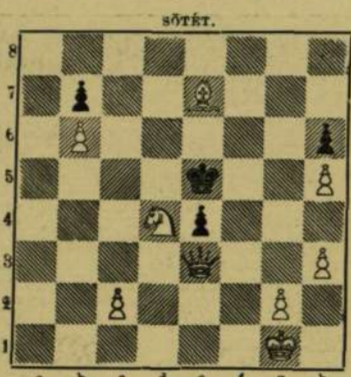
KÉPTALÁNY.



A 'Vasárnapi Ujság' 49-ik számában közölt képtalány megfejtése: Búza közé száll a dallos pacsrta.

SAKKJÁTÉK.

1869. számú feladvány. Baird W. J. assz.-tól.



VILÁGOS.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1860. számú feladvány megfejtése Antonio C. A.-tól.

Megfejtés.

- 1. Kc7-d6 Kc4-f5 (a) 1. Vd8-a5 Ke1-d4 (b) 2. Vd8-f6 Kf5-f6 2. Vd8-a5 Ke1-d4 (b) 3. Bh3-f3 mat. 3. V mat. 1. Vd8-a5 b. Sd4. 2. Vd8-f6 + stb. Ke4-f4

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördög János. — A pesti sakk-kör. Hibaigazítás: A mult heti feladvány sorszáma 1868, — szerzője pedig Nemo O.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem, mintázott Fouardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csíkos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. k. udv. szállító) selyengyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czímz. levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Advertisement for 'GÖZCSÉPLŐGARNITURAI' (Steam Engine Parts) by 'ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRA'. Includes text about 'COMPOUND-LOKOMOBILJAI' and 'BUDAPEST'.

A magyarok bejövetele. Magyar nyelvű hírek. Magyar nyelvű hírek. Magyar nyelvű hírek.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!



Vékony deszka kerítés, Megjött a szentesítés. Istók út rá pecsétét, — Meg se huncuzt... Hát előfizetések! Bolond Istók. ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

'BOLOND ISTÓK' humorisztikus képes hetilapra. A 'Bolond Istók', a legnagyobb és legdiviszebb magyar éleztlap, a tisznyolozadik évtolyamban jelenik meg. Előfizetési feltételek: januártól márczius végeig 2 frt, januártól június végeig 4 frt, januártól szeptember végeig 6 frt, januártól december végeig 8 frt.

1894. Karácsonyi ujdonságok 1894.

Advertisements for Christmas gifts. 'Az ifjúságnak. Mesék és Elbeszélések.' 'Felnőtteknek. 'ÁRGIRUS'' 'Az ifjúságnak. DON QUIJOTE' 'KIS ALMANACH' 'A Szabadságharcz Története.' 'Ifjúsági Olvasmányok.'

LAMPEL ROBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben. Budapest, Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

KOSSUTH FERENCZ az EGYETÉRTÉS

czimü politikai napilap FŐMUNKATÁRSÁ.

Erre vonatkozólag rendkívül érdekes nyilatkozatot közöl az „Egyetértés” december 15-iki számában. — Érdeklődőknek szívesen küld mutatvány-számot az „Egyetértés” kiadóhivatala Budapesten.

Az EGYETÉRTÉS előfizetési ára: Egész évre 20 frt. — Negyedévre 5 frt. — Egy óra 1 frt 80 kr.

Előfizethetni a kiadóhivatalban Budapest, Dalszínház-utca 1. sz., valamint minden könyvkereskedőnél és hirdapélárusítónál.

Egyes számok minden hirdapélárusítónál kaphatók.

Tiszta nickel-főzőedények.

Ezen látható bejegyzett védjeggyel ellátottak 5958 jótállás mellett.



Tiszta nickelből előállítva és elpusztíthatatlanok, miután egy darabból préseltetnek; a nickel keménység és tartósság tekintetében az aczéllal azonos. Még vigyázatlan kezeléssel is, ha üresen az izzóság a tűzön vannak is sértetlenül maradnak. A nickel edényeket belül nem kell ezínezeteni, mégis ellenáll mindennemű savnak. Nem bír egészségtelen tulajdonokkal mint réz, érc, melyek könnyen oxidálódnak és a különösen veszélyes penész (Grünpant) befogadják. Tiszta nickel főzőedények több mint 10 év óta ki vannak próbálva és nemcsak több es. és kir. konyhában, hanem a nagyobb számú első rangú szállodákban, szanatoriumban vannak használatban és mindennél a legjobban beváltak. Műtán tiszta nickel edények helyett többször nickelkel bevont vas edények árultaknak, tisztelettel nyilatkozom fent jelzett védjegyre különösen figyelmeztetni. Tiszta nickel edényeim raktáraimban BUDAPEST: Főraktár Váci-utca és Kristóf-tér sarok. — Bécsben: Wollzeile 12, Graben 12, Bognergasse 2. VI., Mariahilferstrasse 19/21, — Prágában: Graben 37, — valamint Ausztria-Magyarország nagyobb házi- és konyhaedény-raktárainban kaphatók. A legközelebbi bevásárlási helyek utáni tudakozódásokra készséggel válaszoltatik.

BERNDORFI FÉMÁRU-GYÁR. Krupp Arthur, Berndorf, Alsó-Ausztria.

Főraktár: Budapest, IV., Váci-utca és Kristóf-tér sarok. Ismeretes alpacca-észta-készleteimet, evő-eszközöimet, asztal-ékeimet, karos gyertyatartóimat, tea- és kávé-készleteimet stb. stb. a legjobban ajánlhatom. Képes árjegyzőket kívánatra bérmentve.

Advertisement for 'BRAUSWELLER János' watches. 'MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.' 'ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE'.

PSERHOFER J.-féle gyógyszertár

vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt 'Egyetemes labdacso'-nak neveztek jogosan megérdemlik ez utóbbi nevet, mivel ezek a labdacso nagyon sok betegségben használhatók kitűnő hatással. Ezek a labdacso sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kitűnő házi-szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacsokat házi szernek különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epikerényes zavar, májbaj, bélyögység, felfújódások, az agybanvaló vértulások, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonuknál fogva különös jó hatással vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacso hatása enyhe, fájdalommentes nem okoznak és így a leggyöngébb betegek és gyermekek is bizvást bevehetik. Ezen vértisztító labdacso több mint 100 év óta tiszta és hamisítatlan minőségben kaphatók az 'arany birodalmi almához' címzett gyógyszertárban Bécsben Singerstrasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacso tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr. o. é. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 kba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az őszeg előleges beállításánál (mi legjobban postautalványval eszközöltek) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 kba kerül. — Ezenkívül még mindennemű megbízások elfogadtnak s a leggyorsabban és legolcsóbban teljesítetnek az 'arany birodalmi almához' címzett gyógyszertárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a. Csak azon labdacso valódiak, melyeknek használati utatásása J. Pserhofer aláírással van ellátva és ezen aláírás minden doboz fölélen vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapest, Török József gyógyszertár n. Király-utca 12. sz. a. 5962

**Takáts Lajos**  
fűszer-, bor- és csemege-kereskedő.  
Budapest, Kossuth Lajos-utca 19. sz.

Tisztelettel tudatja, hogy  
**LITKE L., es. és kir. udvari szállító,**  
pezsgőborainak raktárát (mi előzőleg Kossuth Lajos-tca 11. sz. a. létezett) átvette, és ezen elismert elsőrangú pezsgőborait teljesen a Litke L. cég árai szerint árusítja.  
— Bankettek stb. nagyobb rendelésnél kedvezmény. —

**Fontos gyomorbetegnek!**  
a Barella P. F. W.-féle  
**Világi gyomor-por.**  
Kiváló eredménnyel használják mindennemű gyomor-betegségek ellen, mint: gyomorégés, gyomororv, égés, nyugtalan vese- és hólyaghajók-nál, megszűntet azonnal mindennemű fájdalmok-t.  
Hogy minden kételkedésnek véjét vegyem, ingyen, csak a portó megtérítése ellen, küldök mintákat! —  
**Valódi csak dobozokban 1 fnt 60 kr.**  
Berlin S. W. P. F. W. BARELLA  
Friedrichstr. 220-1. francia orvosi társulatok tagja.  
Raktár Budapest Török József gyógyszer. Király-utca.

**MATTONI-FÉLE**  
**GISSHÜBLER**  
legfinomabb érmés  
**SNYAYU-KÚT**

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent a következő nagy negyedréti illusztrált díszim: **GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI**  
Rothfeldné Hirsch Nelli  
14 fényképezetű illusztrációjával és számos fekete képpel.  
Atlaszra nyomtatott czimképi díszítőben.  
**Ara 20 forint.**

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a **Richter-féle Tinct. capsul comp. -t** (Horgony-Pain-Expellent)  
az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönhet ezen igazán biztos hatású háziser nagy elterjedését és általános kedveltségét. Ki a **Tinct. capsul comp. -t** (Horgony-Pain-Expellent) közsvényénél, czimánál (tagszaggatásnál), keresztesontafajánál, fej- és fogfájásnál, csipfajdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzsolés-ként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűléséknél is, mint leveztető, elhárításhoz alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult házisernek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 fr. 20 kr. üvegenként — Kapható a gyógyszerárakban; Budapestben **Török József** gyógyszerésznél. — Csak a „Horgony”-vagyjeggyel ellátott üvegek elfogadandók.  
**Richter-féle gyár** Rudolstadtban, Thüring.

**BRAZAY KÁLMÁN SÓSBORSZESZ**  
készítménye  
BUDAPESTEN  
Múzeum-körút 23. szám.  
Védjegy 19. és 20. sz.

**Korunk fő nyavalyája az idegesség és vértelenség,** melyből számtalan más kör származik. Ez ellő... pedig legbiztosabban lat a  
**VASAS CHINABOR**  
1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco külföldre 6 frt.  
Ezen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van készítve és minden hasonnevű készítménnyel együtt a legjobb kínainálját és va-at tartalmazza.  
**Rozsnyay Mátvás** gyógyszer. művegyészi laboratoriuma, Aradon.  
Kapható Budapestben: **Török József** gyógyszerésznél és minden magyarországi gyógyszer-tárban.

**Fényképek!**  
női alakok, tanulmány minták, szép-ékek, eszményképek, érdekes-ékek 100,000 csodás új lemez, a világ legjobb gyűjteménye. Katalógus 20 kr. 1-velbelyegben. Pompás minta-küldemények, 100 db. miniatúr fényképpel 5 frt és 10 frt. — Utánvetel nem eszű-zölletik. 5093  
Louis Ramló, kiadó, Amsterdam (Holland)

**N° 4711.**  
**Eau de Cologne**  
(aranyos-kék ragjegy)  
Mühens Ferdinandtól, Kölnben.  
A legjobb ezegnek elismerve.  
Készletben majd minden finomabb illatszer-üzletben.  
Nagybani raktár  
Bécs XII. 2, Rudolfsgasse Nr 56a

**Törlesztés kölcsön földirtokokra**  
Közzé a vállalkozásuk 1/2 rész... 50 év közt időre készpénzben. Birtokosok felmondhat hátrahagyott, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal 1000 forinttal 1000 forinttal 10 nap alatt.  
Nemmi előleges költés. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csekély tétel-könyvi kivonat, kataszter, ingatlan- és jelzálog-forgalmi intézet, Budapest, vacsikort 39  
Legnagyobb ingatlan és jelzálog-forgalmi intézet a monarchiában, mely lekövetkező és a legtekintélyesebb földirtok-sóktól ajánlja von.

**Kwizda-féle közsvényfolyadék.**  
Közsvény, eszű és idegbajok ellen.  
**Kwizda-féle közsvényfolyadék.**  
1/2 palack 1 frt. 0.  
**Kwizda-féle közsvényfolyadék.**  
1/2 palack 60 kr.  
Kapható minden gyógyszer-tárban.  
**Kwizda-féle közsvényfolyadék.**  
Főletét: kerületi gyógyszer-tár Kornenburgban.  
Magyarországi főraktár **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12. 5668

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag ki-tüntetett sósborszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utazásnak lévén azutóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azo-kon czimjegyeimet módosítom s arra két nyomtathat saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszerűségi védjegy-ként a budapesti iparkamaránál.  
**SÓSBORSZESZ**  
általánosan elismert kitűnő háziser; különösen a bedörzsolés-kenő-gyógy-módnál (massage) igen jó hatású. Ajánlatható egyszerűségi fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályo-zására és annak megszüntetésére.  
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.  
**BRAZAY KÁLMÁN**  
Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. szám.

**Valódiság jelöl:**

kitűnő és hathatos voltuknál fogva már 40 év óta a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

**Dr. Suin de Boutemard**  
**zamatatos fog-szappana**

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 kr.ival.

**Dr. Borchardt**  
**illatos növény-szappana**

igen ajánlható az annyira kellemetlen szepő, pörse-nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztálanságok, az ér-des, száraz és sárga bőr ellen, egyszerűségi a legkitű-nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-csételve 42 kr.

**Dr. Hartung növényhajkenőse,** legjobbnak elismert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tége-lyekben 85 kr.ival.  
**Dr. Hartung kihaló-olaja,** a haját erősítő olaj, mely annak puhúságot s fényt kölcsönöz. 85 kr.ival.  
**Dr. Linder tanár növényi rudacs hajkenőse,** eredeti darabokban 50 kr.ival.  
**Balsamos olajbogyó-szappan** 50 kros csomagban.  
**Dr. Beringtier zamatos korona-szesze,** az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.  
**Dr. Beringtier fűgyökér-hajolaja,** üvege 1 frt.  
**Leder testvérek balsamos földi díóolaj-szap-pana,** egy db 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi minőségben a következő magyarországi raktarak-ban kapható:

**Budapest: Török József gyógyszer-tára,** király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: **Kochmeister Frigyes** utódi, **Neruda Nándor** és **Thallmayer** és **Seitz** gyógyszerészeknél.

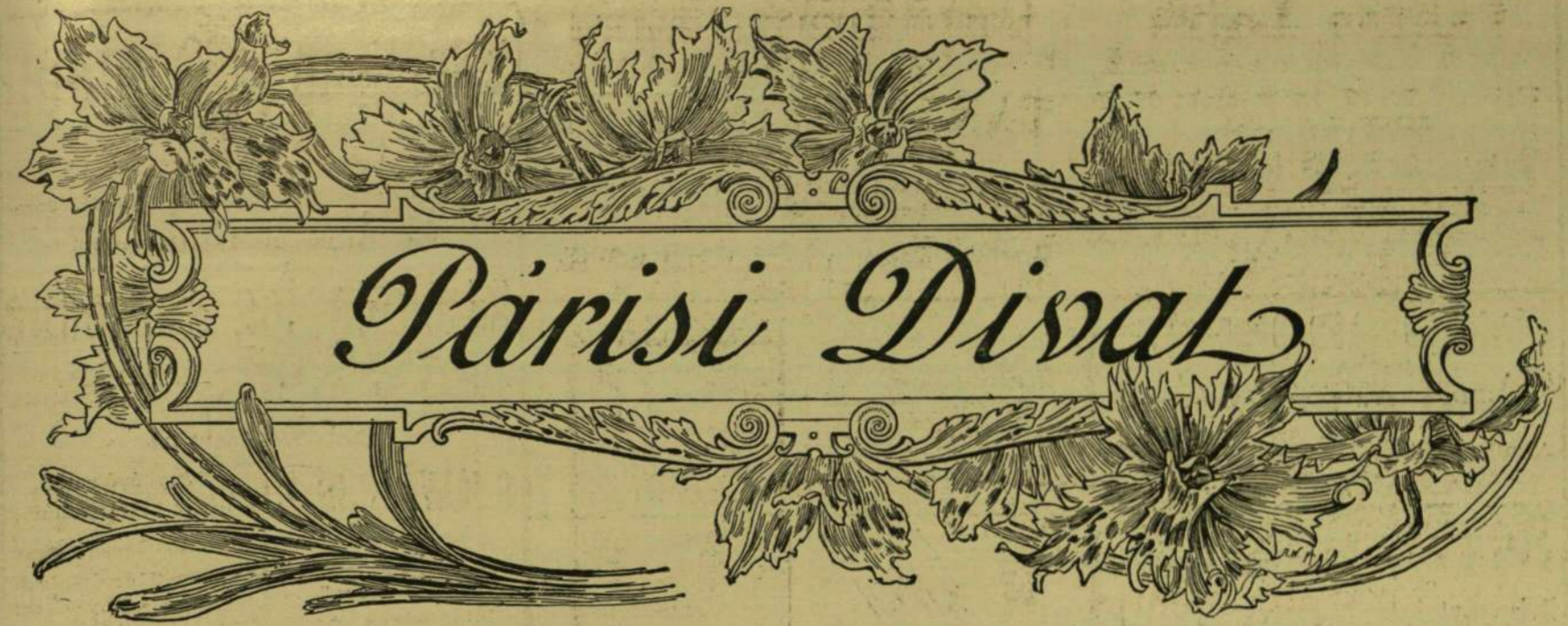
- |   |  |
|---|--|
| <b>Alsó-Kubin,</b> Tyroler Józ.   | <b>Nagy-Enyed,</b> Kovács Józ. gy.                               |
| <b>Arad,</b> Ring gyógyszerésze, Éles Ármán.  | <b>Nagy-Kanizsa,</b> Rosenfeld Adolf                             |
| <b>Arany-Ér,</b> Bito K. gyógyszer.   | <b>Nagy-Károly,</b> Ilie József.                                 |
| <b>Balassa Gyarmat,</b> Kanizs O. gyógyszer.  | <b>Nagy-Károly,</b> Neuhold K. gy.                               |
| <b>Balmazújváros,</b> Kelp Fer., Fleischer testvérek.   | <b>Nagy-Mihály,</b> László János.                                |
| <b>Békés-Csaba,</b> Varsagh Béla.   | <b>Nagy-Röcke,</b> Nándráry Gusztáv                              |
| <b>Bonyhád,</b> Straicher B.  | <b>Nagy-Szeben,</b> id. Misselbacher J. B., Morscher W. F. gy.   |
| <b>Brassó,</b> Roth Victor, Jekelius N. György, Bohner J. gy.                                 | <b>Nagy-Várada,</b> Jankó Antal.                                 |
| <b>Csernovicz,</b> Selnirch Ignác, Schmiegel és Fontin, Rittermann Valentin.                  | <b>Nyiregyháza,</b> Koranyi J., Lederer J., Szepők A. gy.        |
| <b>Debrecen,</b> Csanak J. Dr. Rot-schnek v. Emil, gy. Gerebly F. Deés, Brugovitz és Rahák.   | <b>Ózdi,</b> Kovács J., Tombor Kornél gy.                        |
| <b>Dobosina,</b> Balázs S.  | <b>Oravitza,</b> dr. Schopper Gy. gy.                            |
| <b>Eger,</b> Öszvárd D.   | <b>Ózdlány,</b> Fiala József gyógyszer.                          |
| <b>Eszék,</b> Dienes J. C., Gobetzky József gy.   | <b>Pápa,</b> Dermüller Alajos.                                   |
| <b>Fiume,</b> Faviac testv. gyógyszer.  | <b>Pécs,</b> Alt és Böhm, Zach K., Obelko K.                     |
| <b>Fogaras,</b> Olstein R. gyógyszer.   | <b>Pécel,</b> Lunciczky Károly gy.                               |
| <b>Földvár,</b> Nádhera Pál fia.  | <b>Pozsony,</b> Dr. Adler Rudolf, Erdy István, Seitz Reszó gy.   |
| <b>Hajdu-Böszörmény,</b> Lányi M. gyógyszer.  | <b>Putnok,</b> Fekete Nándor gy.                                 |
| <b>Hód-Mén-Vásárhely,</b> Kiss Gyula gyógyszer.   | <b>Rozsnyó,</b> Feyman László.                                   |
| <b>Kaposvár,</b> Lajpizsig Gyula.   | <b>Szeged,</b> Misselbacher J. B., Fuchs J. B.                   |
| <b>Kassa,</b> Eschwy Florentino Ed., Quirás K., Stranus D., Megay G. A., Wandraschek Kár. gy. | <b>Selmeczbánya,</b> Dimák J. E., Margócsy J. gy.                |
| <b>Kézdi-Vásárhely,</b> Fejér L. fia.   | <b>Siklós,</b> Nendvich D. gy.                                   |
| <b>Kolozsvár,</b> Székely M. gy.  | <b>Sopron,</b> Gruber Jenő gy.                                   |
| <b>Kovács P. és fia.</b>  | <b>Szatmár,</b> Bossin J. gy.                                    |
| <b>Komárom,</b> Gruber L. gy.   | <b>Szász-Bégen,</b> Wermescher Emil gy.                          |
| <b>Körmöcbánya,</b> Ritter L. J.  | <b>Szász-Szeben,</b> Reinhardt J. K. gy.                         |
| <b>Léva,</b> Schubert Pál.  | <b>Szász-Város,</b> Vlád Miklós gy.                              |
| <b>Liptó-Szt-Miklós,</b> Balló L. gy.   | <b>Szeged,</b> Barcsay Károly, Bo-kor A. gy. Dr. Hibay Gy. gy.   |
| <b>Löcse,</b> Klein Sándor.   | <b>Székely-Fehérvár,</b> Sáy Reszó, Szt.-Kereszt, Petter J. gy.  |
| <b>Lugos,</b> Veres Lajos gy.   | <b>Szepes-Szombat,</b> Gréb J. gy.                               |
| <b>Makó,</b> Poor A. gy. Laurenszky István, gy.   | <b>Szepes-Váralja,</b> Vozari Rudolf                             |
| <b>Marosvásárhely,</b> Zsolt Nándor.  | <b>Temesvár,</b> Klausmann és Albert Emmer Fr., Jahner C. M. gy. |
| <b>Maros-Ujvár,</b> Ések, Ujvári S.   | <b>Torda,</b> Dr. Gajzago R. Veltis S. gy. és fia.               |
| <b>M. Vásárhely,</b> Kaupp és Eckwert   | <b>Troncsán,</b> Graag Zsigmond.                                 |
| <b>Medgyes,</b> Breckner Károly.  | <b>Ujvidék,</b> Stefanovits L. Koda D.                           |
| <b>Miskolc,</b> Rác Jenő, Ujházy Kálmán gy., Weidlich Pál.                                    | <b>Ungvár,</b> Krausz Adolf.                                     |
| <b>Mohács,</b> Szendrői Jenő gy.  | <b>Valpo,</b> Deszathly Sándor gy.                               |
| <b>Munkács,</b> Tractler Fr. gy.  | <b>Vasvár,</b> Riedl Ferenc gy.                                  |
| <b>Nagy-Bánya,</b> Haracek J. és fia.   | <b>Vác,</b> Urszinyi A. gy.                                      |
| <b>Nagy-Becskerek,</b> Weiss Armin  | <b>Veszprém,</b> Horváth Pál gy.                                 |
|   | <b>Zágráb,</b> Mittelbach „Salvator” gyógyszer-tára.             |
|   | <b>Zombor,</b> Gallé Emil.                                       |
|   | <b>Zolyom,</b> Stech Lajos gy.                                   |

valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszer-tárában, illatszer- és gyógyszerkereskedésben.

**ÓVÁS!** Hamisítványoktól, nevezetesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogpaszta és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyakran előforduló hamisítványaitól mindenkit óvunk.

Számtalan hamisító és hamisítások elárúsító sujtattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

**Raymond és társ.,**  
cs. kir. szabadalom-tulajdonosok Berlinben.



**Párisi Divat**

**Divat- és családi lap.**  
Megjelenik hetenkint egyszer.

A «Párisi Divat» előfizetési ára:	Szerkeszti: Györy Ilona.	A «Pesti Hírlap»-pal együtt:
Egész évre ..... 8 frt	Kiadó- és laptulajdonos: Légrády testvérek.	Egész évre ..... 18 frt — kr.
Félévre ..... 4		Félévre ..... 9 —
Negyedévre ..... 2		Negyedévre ..... 4 — 50
		Egy óra ..... 1 — 60

**A «Párisi Divat».**

Páris divatja az egész világot meghódította változatos, találékony, izléses és mindig előnyös voltánál fogva. A «Párisi Divat» azt tüzte ki ezéül maga elé, hogy Magyarország hölgyközönségét ezen irány alkotásaival ismertesse meg.

Hogy olvasóink a «Párisi Divat» nyomán izléssel öltözhessenek, különös tekintettel leszünk arra, hogy ne a sablonos divatlapbeli képeket kapják, melyek rendszeren csakis papíron készülnek, nem élet után s így aztán nincs is bennük élet. Ezeket a termet mind az alaktalanságig elmasítottak van feltüntetve, az elegancia ürügye alatt. Ennek eredménye aztán a sok tévedés és csalódás, mert ugyanazon ruha természetesen nem állhat egy a valódi alakon, mint állott a lapbeli nő termetén, melynek arányai csupán képzelt, de nem létező arányok. A «Párisi Divat» képei legnagyobb részt fényképek után készültek. Egyes toilettekről művészi kivitelű színes képeket hozunk. Nem elégszünk meg azzal, hogy csak felületesen írjuk le egy kalap díszítését, s egy elegáns helyen látott ruha vagy függöny-redőzet elrendezését, hanem kimerítően megmagyarázzuk annak készítményét, hogy így az utánzást is lehetővé tegyük.

A francia fővárosban megteremtett divat izléses és választékos s arra van hivatva, hogy az öltözködést tudományyá, a szol-gálatában álló iparágakat pedig művészetté emelje, de nem említettük még azon előnyét, hogy épen találékony volta képesíti arra, hogy kevesebb, egyszerűbb s jutányosan megszerezhető anyagból is szépet teremtsen. A «Párisi Divat» e tökéletes izlés vívmányait a legjobb eszközök és minták útján óhajta az olvasóközönséggel megismertetni. S így azon célt is szolgálja, hogy **takarékosságra** is módot nyújtson. Feladatul tüzi maga elé, hogy szolgálataira álljon azon hölgyeknek, kik otthonukat családjuk számára kellemessé akarják tenni — csekélyebb eszközök segítségével is — s tanácsadója legyen a fiatal leányoknak, kik a világra lépnek.

A «Párisi Divat» hetenként tizenkét ívrényi oldalon jelenik meg s ez lehetővé teszi azt, hogy minden rovata bő- legyen és gazdag.

Divatképeink közt meglesznek a nagy párisi szabó-műtermek, a **Worth, Redfern, Rodrigue, Monsard, Montaille**-házak alkotásai; a hajviseletek és fejékekre nézve pedig a hírneves **Lenthéric, Savoye, Saumande, Meunier** mintái adnak utbaigazítást. Lesznek továbbá angol costume-ok, ugynevezett «tailor made» ruhák, aztán jelmezek, alkalmi ruhák, felöltők nagy számban.

**Kézimunka-mellékleteink** szöben és rajzban a legujabb kézimunkákat ismertetik, de itt meg kell jegyeznünk azt, hogy azon felesleges, haszontalan s gyakran rossz izlésű munkák közlését mindig kerülni fogjuk, melyeknek elkészítése szerez ugyan talán némi szórakozást néhány órára, melyeknek azonban még legkisebb hibájuk az, hogy nem tudjuk, hogyan vegyük hasznát.

Végre a mi a szépirodalmi részt illeti, arra nézve azt jegyezzük meg, hogy ez lapunknak mintegy harmadrészét foglalja el. Közölni fogjuk benne a francia és angol regény- és beszélyirodalom legujabb termékeit, — továbbá foglalkozunk a fővárosi élet főbb mozzanataival, hogy az érdekesebb napi eseményekkel is lépést tartsunk, leírva olvasóink előtt a színházak előadásain s a budapesti divatár-csarnokokban látott öltözékeket is.

A «Párisi Divat» ugyanaz nap jelenik meg Budapestben, amikor francia eredetije Párisban. Az előfizetés postautalvánnyal történik.

Egy mutatványszámmal kívánatra szívesen szolgálunk.  
**A „Párisi Divat” kiadóhivatala,**  
Budapest, V., vaczi-körút 78. szám.

# BUDAPESTI CZÉGEK.

**TALÁLMA NYOK** szabadalmazását eszközöl mind. államban  
**Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Hirdetések felvételnek a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

**Eisenschiml és Wachtl**  
 Budapest, Váci utca 12  
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.  
 Legnagyobb raktár mindenféle fényképezési gépek és készülékekben. Alapítva 1856. — Többször kitüntetve. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.  
*Új! A fotoaraffálás elemei. Ár 2 frt.*

**GERŐ ADOLF**  
 cipész-mester.  
 BUDAPEST, V., Fűrőd-utca 2. sz.  
 Ajánlja készítményeit fájós lábakra.

**„Toronyórák”**  
 palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be  
**Mayer Károly L.**  
 I-és magyar gép-üzemeltető Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költséglejz. bér.

**KERTÉSZ TÓDOR.**  
 Műiparuk tára. Kunstgewerbliche Geschenke-Gegenstände. Magasin des Nouveautés Industrielles. — Fancy Goods. Budapest, Kristóf-tér (Gróf Teleki palota).

Legrégibb cég e szakmában Magyarországon.  
**Türkel és Schlesinger**  
 Fényképezési cikkek gyári raktára, BUDAPESTEN, IV. ker., Károly-utca Károly-laktanya 4. sz. bolt.  
 Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

**ROTHBERGER JAKAB**  
 cs. és kir. udvari szállító. Budapest, Váci-utca 23, a nagy Kristófhoz cz. házban.  
 Kész férf ruhák a legújabb viallasztékban. A készítmények elegáns, tartós és jutányos voltáért, valamennyi világkiállításokon a legmagasabb érmeikkel kitüntetve.

ajánl és elhelyez  
 Türelmet  
 Munkáidat  
 Gyorsan és  
 Bízalommal

**Gerson Anna asszony**  
 BUDAPEST, Andrassy-út 21. (félemelet).

**STOWASSER J.**  
 hangszergyára Budapest, II., Lánchíd-u. 5. a cs. és kir. hadsereg szállítója.  
 Mindennemű hangszeres és alkatrészek. Igazítások a legpontosabban eszközöltetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Vízhatlan esőköpeny, gummi sarcsipő és csizmák. Sebészeti műszerek és kötszerek stb., torna- és testedző szerek.  
**SCHOTTOLA ERNŐ**  
 Gummi és linoleum szőnyegek. Sebészeti, műszaki és pinczegazdálkodási árjegyzékek kívánatra bérmentve.

**Ujdonságok**  
 remek szép csipke fűzőkben. Csipke-gallérok, jabotok, színházi fejkötők, val. francia legyezők, diszkótenyek. Pfeiffer Dezsónél, Váci-utca 22. Nemzet: szálloda épületében.

**Helyiség-változtatás.**  
 Van szerencsénk a t. cz. közönségnek tudtára adni, hogy üzleti helyiségünket **Terez-körút 5. sz.** alá helyeztük át. Mély tisztelettel **Ohm és Simon.**

**Műfogak**  
 egész fogorok beraknak, a foggyökerektől eltávolítás nélkül. Fogoperációk fájdalom nélkül. Árak mérsékeltek.  
**Löffler F. specialista,** Budapest, Váci-utca 25., I. emelet.

## GANZ ÉS TÁRSA

### VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

#### BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű zúzógépek.

**Most jelent meg!**  
 Hornyánszky Viktor könyvkereskedésében:  
**Anyag és szellem.**  
 Írta: **Kármán Pál.**  
 Tartalom: A munka célja és iránya. — Isten, világ, ember. Az ókor vallási hagyományai és bölcsészetei. — Az újkor bölcsészetei. Szabad akarat. Megfontoló és erkölcsi szabad akarat. A világegyetem. Álló csillagok nagysága és távolsága. Naprendszerünk. Neptun. Uranus. Saturnus. Jupiter. Mars. Föld. Az emberi lélek. Halhatatlanság. Vénus, Merkur. Felsőbb szellemi lények. A lélek elköltözése a test halála után. A bolygók képzetése és jövője. Közlekedés más égitestekkel. — Bevezetés.  
 Ár 1 forint.

**Legalkalmasabb karácsonyi ajándék**  
 6-14 éves gyermekek számára a szabadalmazott **házi tanuló-asztal**  
 mely minden egészségügyi követelménynek teljesen megfelel, melyet orvosok és tanfőnök ajánlanak, és a gyermeket a hátergőz megőrléséért és korai rövidlátástól megóvják. — Ennek a gyermekállványnak, mely a legkülönfélébb kivitelben minden szobának díszre válik, egy családuló sem szabadni hiányoznia. A gyermekállvány a gyermek korához és nagyságához képest kényelmesen igazítható és egy vagy két ülésel készül. — Kapható **Feivel Lipót gyárosnál Budapesten,** első magyar szab. iskolapadok gyára és áruház Aradi-utca 60. sz. Alapított 1846-ban. Kitüntetve számos kiállításon. Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható  
**FALUSI GAZDA NAPTÁRA**  
 1895-dik évre.  
 A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára.  
 Szerkeszti **KOVÁCSY BÉLA**  
 a „Gyakorlati mezőgazda” szerkesztője.  
 Harmánczegyedik évfolyam. Ár fűzve 80 krajczár.  
 85 krnak előleges (postautalványon) beküldése után bérmentve küldetik meg.

Cs. és kir. szab. inggyár. — Szerb kir. udvari szállító.  
**Legnagyobb raktár**  
 férfi-íngek, lábravalók, gallér- és kézelőkben, dús választék a legjobb selyem Cachenez-nyakkendők, keztük, zsebkendők, inggombok, nadrágtartók, harisnyák valamint mindenféle finom tricot-cikkekben és utazási íngek, sapkák, plaidok, kocsi-takarók, esernyőkben, stb.  
**Óriási választék**  
 a legújabb férfi-dívat és fehérneműkülönlegességekben.



52. SZÁM. 1894. BUDAPEST, DECEMBER 30. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 évére — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott véseldíj is eszolandó.

**BIRÓVÁLASZTÁS.**  
 Kép a falusi életből. — Irta Szívós Béla.

**B**EVÉGGÖDÖTT az újesztendei isteni tisztelet; a népség megújult lélekkel, vidám arccsal oszladozik hazafelé a kopogós, fagyos utcákon. Csak épen a tisztas előjáróság, tanácsbéliel, képviselők s egyéb belső emberek nem gondolnak a hazamenetelre. Összeváriák egymást a templom ajtajában s miután jegyző uram egy hangos köhintéssel megadja a jelt, méltóságos lassú léptekkel megindulnak a községháza felé.  
 Sallós János uram nem ment velük, pedig

hát ugyancsak helye lett volna a többi közt, hiszen előbb való ember kettő sem akadt nála a faluban. Nagy gondolkozva, szép csendesen haza ballagott a maga hajlékába.  
 Haza érve levette János gazda az ünneplő bekecsét, felakasztotta a fogásra, megtörülgette a homlokát, mert úgy érezte, mintha izzadna, pedig hát nem is volt valami túlságos meleg a házban. Azután leülve az asztal mellé, mélységes gondolkodásnak adta magát.  
 Nem soká ért azonban rá, mert íme, ehol jön Sallainé komámasszony is, meg Tóth sógorné. Azt mondják, hogy már csak meg nem állhatják, hogy egy jó szót ne mondjanak az esztendő első napján.

Nyomban utánuk érkezik István béres is, a ki bejött a tanyáról, hogy megszámlon gazd-urammal. Elmond egy kacsaringós köszöntőt, avval előkeresi a pipáját, rágyújt s leül a sutba, gondolva, hogy kivárja, míg ez a két beszédes fehéreseléd odább megy.  
 Mert hát a két asszony csakugyan nem pénzen mérte a szót, s a mint az egészségi állapotokat kitudakolták, az időjárás minőségével készen lettek, sok kerülgetéssel, még több szóval rátértek arra, a mi voltaképen ide hajtotta őket:  
 — „Úgy biz a, úgy biz a, kedves sógor uram; hiszen nekünk semmi közünk bele, nem is azért mondjuk, mintha vagy egy, vagy



ÜDVÖZLŐ KÜLDÖTTSEK AZ ÚJ BIRÓNÁL. (ÚJÉVI KÉP.) Jantyk Mátys rajza.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám).